

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.
VEKSEK:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDŐTÉSEK:
4-hasábos petít sor egyszer 20 m,
minden levélhöz 10 m.
Nyilatkozat petít sor 40 m.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 301

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, november 26.

Mai számunk főbb közleményei:

Ellenzéki rendzavarás nélkül.
Az Arad-Csanádi Vasut a tisztviselőkért.
A biliárdgyáros bűnpöre.
Andrássy Tisza István aradi beszédéről.
A legifjabb trónörökös keresztelése.
Letartóztatott vezérkari tiszt.
Tarkaságok.

Oroszország.

Arad, november 25.

Európa szeme a déli harctérről egyszerre észak felé fordul, ahol a felfegyverkezett Oroszország néz farkasszemet Ausztria-Magyarországgal és Németországgal is. A mozdulat, a hivatalos körök minden békekommunikációja mellett fenyegető, vagy legalább is nyugtalanító. Mialatt az orosz csapatösszevonások és létszám-kiegészítések egyre bizonyosabbakká lesznek, mintegy óriási titok áll előttünk az orosz birodalom. Vajon csak az a célja, hogy ezzel a mozdulattal Szerbiát erősítse abban a konfliktusban, amelybe Albánia függetlensége és főképp az adriai kikötők miatt keveredett Ausztria-Magyarországgal, vagy pedig ennél sokkal messzebbre rugó, azt lehetne mondani: világot átalakító tervei vannak? Vajon a kudarc után, amelyet az annexió bonyodalma idején vallott, ugyancsak Szerbia dolgában, most megfontoltan „leszámolásra” készül, vagy pedig csak a hatalmát akarja eleven formában megmutatni, mikor a dis-

putába elegyedik? És vajon viselhet-e, akar-e viselni ma, amikor a japán győzelem pénzügyi hatásait talán ki se heverte még, amikor gazdasági életét szintén nyomja az egy esztendő óta tartó depresszió, amikor belső biztonságát a szakadatlan forrongás és az új erőre kapott nihilista mozgalmak gyöngítik, amikor Ázsiában egy vele egyerejű hatalom: Kína készül összeütközni vele? Vajon a „béke“-cár csakugyan a közvélemény bizonyos nyomásának engedve, rendelte el a csapatok egy részének fegyverbe állását, a mialatt a valóságban békére törekszik, vagy pedig a békehangok csak arra voltak jók, hogy mögöttük annál titkosabban folytassák a hadi készülődéseket?

Olyan kérdések ezek, amelyek megoldása, reánk nézve, sajnos, nem „akadémikus értékű. Józan következtetés szerint kizártnak kellene tartani, hogy Oroszország háborút akarjon, hogy egész Európa láng-baburulását provokálja, — azonban egy idő óta az események szinte következetesen ellentmondanak a higgadt logikának. Oroszország, amelyekben bizonyára szintén megvannak győződve a háború igazságtalan voltáról, káraitól, élet- és vagyon-romboló hatásáról, szinte eszeveszetten pazarolják a vért, az erőt, és a régi bonyodalmakból való kibontakozás helyett új meg új, az előbbieknél is rosszabb, nagyobb bonyodalmak születnek, hogy végül minden ország és minden nép belekeveredjék, mintha a végpusztulásnak lenne ez a meg nem állítható, gyilkos rohanása.

Kinosan nehezednek le ezek a kérdések most, amikor az óriás fordulatnak alighanem a küszöbén vagyunk. És újra abba fogódzik a sokat zaklatott, hányatott béke-reménység: ha Európa látta, hogy milyen borzalmas vértengert, a fiatal életnek milyen irtózatossá pusztulását és ezek révén milyen komoly kérdések fölmerülését idézte föl azzal, hogy a Balkán-szövetség akciójára nem lépett föl teljes békeszerző, békét parancsoló komolysággal és energiával, akkor most teljes felelősséggel kell cselekedniök és szembeszállaniök a demagógiával, nemzeti hűségokkal, vagy egyéb érdekekkel, a melyek a háborút sürgetik, a mások bőrére való dicsőségszerzés politikáját üzik. Szinte csodálatos lenne, ha Oroszország, a mely forradalmi mozgalmakat kíméletlen kegyetlenséggel tud elnyomni, ép azokkal a szájhősökkel lenne erőtlén, amelyek háborút követelnek, háborút, a mely Oroszországnak sem használhat.

A találkozó vergődésben Németország az egyetlen nyugvó pont. A mig egyrészt szövetségesét biztosítja a legteljesebb támogatásról és készen tartogatja segítségét, a legújabb hírek szerint, komoly lépéseket tesz Szentpétervárott a béke érdekében. A mit eddig a diplomata két színűsködése elrontott, azt talán helyrehozza ez az egyenes, férfias lépés. Ennek a sikerét várják szorongó szívvel az érdekeltek százezrei és azok a milliók, a kiknek megviselt gazdasági sorsát a nagy konfliktus teljes kitörése a végpusztulás felé vinné.

Az utszélről.

Irta: Móricz Pál.

(Hajnaltól a tanyán.) A tyúknép megmozdult az úton. Gágitott a liba. Sápogva feleltek a totyakos kacsák. Távoli ólaknál jószág bődült. Nyikorgott a kutgém. Pirkadozott az ég alja. Vastag párak imbolyogtak a réten. Ébredezett a tanya. Hogy a pusztai állomáson átszaladó vonatot le ne késsem, korán felkeltett egy öreg cseléd. Még napkelte előtt.

Orcámat ludbőrösre csipte a friss hideg moslóz. Hamarosan felöltözködtem. A szomszéd legényszobában Laci urfi aludta az igazak álmát. Éjfélkor még fogadozott, hogy velem kocszik a tikos-pusztai vasut állomáshoz, most pedig aliglan fogtunk kezét, a párnára hanyatlott feje...

— Szervusz Laci!

— Szervusz! — már aludt is tovább.

Odakint a tornácra teletűdőre szívtam fel a harmatos fákrol, harmatos mezőrol párázó élet-erős levegőt. Álmos tekintetű nőalak kocogott el előttem hatalmas köcsög frissen fejt tejjel. Erről a köcsög tejről több minden eszembe jutott. Micsoda egészséges a korai felkelés, ahelyett, hogy sürribben későn fekszünk le? És ha ilyen tejjel üditenénk magunkat, ahelyett, hogy virrasztások közben is izgató szeszeket iszunk?... — Gyer ide, hé! — csettintettem a buksi fejű tanyaőrző komondor kutyának. Szemét meresztgette felém. Rám se' vakkantott. Ásított inkább. Elsomfordált a vackára. Ezen az uri tanyán gyakori a vendéglátás, imhol a házörző kutyaelőtt sem idegenek.

— Jó reggelt kívánok! — András, a pará-

déskocsis szolt le nyájasan a bakról. Struccollas kalapját megemelte, midőn a homokfutó kocsin bárszonszörű lovaival a tornác felé fordult. Az éjszaka is esőzött és a kerekék zaját felfogta a nedves homok. Csukott zöld zsaluk megett még aludt az uriház kedves népe. Az én szép kis Lenke hugom bizonyosan piros cseresznyéről álmodott. Mikor még gyermek voltam, magam is leginkább szerettem a piros cseresznyét.

Az ég pereméről már villogva törtek elő a sugarak. Mennél inkább növekedett a fény, a hajnali párak, ködök annál szegényenlősebben lapultak a nedves földre. Napfényes idő derült fel. Újjongtak a pacsirták. A levegő édes volt.

(A kicsi.) A selymes rózsabimbó ilyen érintetlen. A csik ilyen fürgő. A fecske ilyen beszéd. Alig negyedfélves „médi” volt ez a gyönyörű kis gyermek. A hajnal épen hogy pirkadott. Az akácfalevelek, a fűszálak harmattól gyöngyöztek. Május volt. A vasuti váróteremben találkoztunk. A kis leány még álmos is volt. Kerek fekete szemén még ott rezegett az álomharmat. Piros virágjait ducásan szorította össze. Kurta szoknyácskájá alól napsütött egészséges lábikrák kacérkodtak ki. Apró kezében kis kosárkát szorongatott.

Az uton összebarátkoztunk. Az apjától melém csuszott. Elsőbb én meséltem neki, majd a baba kezdett locsogni hajás bábujáról, kutyájokról, macskájokról, a mamáról, krumplicukorról, kis testvéreiről, akik a krumplicukrot baba kisasszonynál inkább szeretik...

— Ugy! Kis testvérei is vannak?

Mintha az a legtermészetesebb dolog lett volna, határozottan, önérzetesen vágta ki a kis barna:

— Igen! Kettő...

— Leányok?

— Kettő! — szeméből csudálkozás tükröződött. Piros virágjainak durcás csucsorítása zavarodást árukt el; de én konokul megismételtem a kérdést.

— Leányok? Vagy fiuk?

— Az egyik kicsi! — felelte megkönyebbült sóhajtással az én kis ártatlan barna babám. Éleset süvöltött a gőzös, már ők el is érték az állomásukat. Leszállottak egy virágzagu falun. Egyedül, szomorúan utaztam tovább. Fájdalmasan éreztem az árvaságomat. Kis utitársnőm beszélgetései emlékembe hozták azt a messze sirhalmot, az édesanyám sirhalmát, ahová gyermekkorom örömeit, lepkét kergető játszikedvémet, boldogságomat oly korán eltemették.

(A révészek.) Nem mindegyik folyó átjárásához építettek hajóhidat, vagy épenséggel lábas hidat, amilyen például a tokaji nagy fahid is volt; mert költséges volt az ilyen hid építése és fenntartása. Mi is a Hajduságról kompon szálottunk át Tokaj felé. A löki révháznál járta a vizet egy ilyen komp. Karvastag acélrótkötél volt keresztültesztve a Tisza folyó két partján. Csigákhoz erősítve azon uszkált a komp. Vaskos fényőfából ácsolták össze ezt a kompot. A laphadt, széles négyszögletű bárka oldalát karfával oltalmazták. Nyolc-tíz rakott kocsi megfűrt az ilyen kompon. A drótkötélbe gamós rudat akasztottak az emberek. Egyik partról a

Ellenzéki rendzavarás nélkül.

— A képviselőház ülése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 25.

A képviselőház háromhetes vakáció után rövid ülést tartott a már megszokott külsőségek közt, azzal a különbséggel, hogy ma nem a katonaság, hanem csak a csendőrség és rendőrség állott sorfalat a parlament bejárata előtt. A ház elhatározta, hogy szerdán megválasztja a házszabályok módosítására kiküldött bizottságot. Csütörtökön pedig előreláthatóan megkezdik az 1913-ik évi költségvetés tárgyalását.

Távol marad az ellenzék.

Az ellenzéki pártok ma délelőtt kilenc órakor a néppárti körben gyülekeztek, ahol Kossuth Ferenc elnöklésével együttes értekezletet tartottak. Minthogy arról értesültek, hogy a képviselőházat ma is legyveres kordon veszi körül, elhatározták, hogy erről küldöttség útján szereznek meggyőződést. A míg a küldöttség megbízásában eljár, a tanácskozást megszakították.

A képviselőház képviselői kapuját a mai ülés alkalmából csupán csendőrség és rendőrség őrizte. Semhol egyetlen katona sem volt látható. Kilenc óra tájt Pavlik rendőrfelügyelő intézkedett a kordon föllállításáról és a ki nem tiltott képviselők szabad mozgásáról a ház néhány tisztviselője gondoskodott.

Háromnegyed tíz óra tájt öt ellenzéki képviselő érkezett a ház elé. Kobek Kornél, Ostffy Lajos és Sümei Vilmos csupán a villamos megállóiig jöttek, Pap Zoltán és Szilaha István pedig megkísérelte a bejutást. A bejáró előtt Pavlik tartóztatta föl őket és kijelentette, hogy a kitiltottak nem mehetnek be.

— Kinek a parancsára? — kérdezte Pap Zoltán.

— Ő excellenciája rendeletére.

— Ki az az ő excellenciája?

— Tisza István gróf elnök ur.

— Tehát önök azért vannak itt, hogy megakadályozzanak bennünket a bejutásban?

Erre a kérdésre Pavlik nem válaszolt, mire Pap Zoltán és Szilaha István eltávoztak.

Az ellenzékiek visszamentek a néppárti körbe, ahol az értekezlet a küldöttek jelentése után megállapította, hogy a képviselőházat legyveres őrség veszi körül és elhatározta, hogy meg sem kísérik a képviselőházba való bejutást.

másikra csikorgó nyikorgó drótkötélen így usztaták a kompot. Meredekebb volt az a partresz, ahová a folyó sodra vágódott. Ezen az oldalán a kocsikereket is meg kellett kötni. A tardosi part volt ez a meredekebb rész. Vókáli, az öreg révész, Tardos faluban lakott télen. Évközben Lőkön a partoldali kunyhó, a révház volt a tanyájuk. Ejjel-nappal sokat felzavarták őket.

A tardosi partról a csárdaház ablaka világot az éjszakába, bizonyosan ott barátkoztak a révések, mert szelid nyári estén, midőn kocsival a löki révhez érkeztem, türes volt a révések kunyhója. Tölcséresre kerekítettük markunkat, a széles Tiszán át belekurjantottunk az éjszakába.

— Héj! Vókáli! Révések! — többször is meg kellett ismételnem a kurjantást, mire mozgolódás és hangok támadtak a tulsó partról.

— Héj! Héj! Gyövkünk már! — Csikorgva feszült meg a drótkötél. A komp nehézkes testéhez csobogva verődött a Tisza lágy vize.

— Vókáli! Öregem! Hogy vagyunk?

— Szaporán fiuk! — hangomat megismerte az öreg révész. Felvidámult hangja. A borra való reményében nekibuzdult a tapasztalt öreg. — Szaporán fiuk!

Csikorgott a drótkötél. Belenéztem a Tisza-folyó hullámos mélyébe. Sáncok, gátak közé szorították. Szabad mezőit feltörte az eke. A kocsag elvadult már ismét. Morajló csendes panaszodat megértettem szent folyó. A rabság reménytelen siralmi voltak ezek a megkapó, csodás éjszakai hangok.

A házelnök a kizárásokról.

Az ülést Tisza István gróf negyed tizenegykor nyitotta meg, alig száz munkapárti képviselő jelenlétében. A kormány tagjai közül Lukács László miniszterelnök, Serényi Béla gróf, Székely Ferenc, Zichy János gróf, Beöthy László és Hazai Samu báró jelent meg.

Az ülés megnyitása után Tisza bejelentette, hogy Vojnits István báró indítványt jegyzett be az iránt, hogy a ház ezután naponként délelőtti tíz órától délután két óráig tartson ülést. Erről az indítványról a legközelebbi ülésen fog a ház határozni. Tisza ezután ezt mondotta:

— A legutóbbi fejlemények folytán állást kellett foglalnom abban a tekintetben, hogy a Háznak egyes képviselők kizárására vonatkozó határozata hogyan értelmezendő. A házszabályok ide vonatkozó szakasza ugyanis csak általában ülésekről rendelkezik. Bizonyos események megokolták tették, hogy ezt a rendelkezést a bizottsági ülésekre is kiterjesztve értelmezzem. Gondoskodnom kellett róla, hogy a bizottságok munkája egyes képviselők által meg ne zavarassék. Kérem ehhez az intézkedéshez a ház hozzájárulását. (Helyeslés.) A kizárás időtartama dolgában indítványozza, hogy azok a napok is rendes ülésnapoknak számíttassanak, a mikor a Háznak valamelyik bizottsága tart ülést. Konstatálja, hogy a legutóbbi kizárások óta tizennyolc bizottsági ülés volt, ide számítva a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottság üléseit is. Ezzel a számítással Batthyány Tivadar grófra, Förster Auréla, Mannsdorff Géza báróra és Zichy Aladár grófra nézve a tizenöt napi kirekesztés érvényessége letelt. Ugyancsak letelt a kizárási határozat érvényessége Kovács Gyulára nézve is, akit május 24-ikén harminc napra, aztán másodízben még három napra zártak ki a ház tanácskozásából.

A ház az elnök bejelentését helyeslően tudomásul vette.

Tisza pár meleg szóval elparentálta még az időközben elhunyt Jeszenszky Ferencet, a baranyaszentlőrinci kerület Justh-párti képviselőjét s jelentette, hogy az új választás iránt megtette a szükséges intézkedést.

Hegedüs Loránt beterjesztette a pénzügyi bizottság jelentését az 1913-ik évi költségvetésről.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter beterjesztette az 1913-ik évi ujoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot, Székely Ferenc igazságügyminiszter és Beöthy László kereskedelmi miniszter pedig néhány kisebb javaslatot nyújtott be.

Az elnök javaslatára a ház végül elhatározta, hogy legközelebbi ülését szerdán délelőtti tartsa s ezen az ülésen betölti az egyes bizottságokban időközben megüresedett tagsági helyeket s megválasztja a házszabályok módosítására kiküldött huszonegytagú bizottságot.

Az ülés ezzel háromnegyed tizenegykor véget ért.

Minisztertanács és pártértekezletek. Budapestről jelentik: Félhivatalosan jelentik, hogy a kormány összes tagjai ma délután öt órakor a miniszterelnöki palotában Lukács elnöklése alatt minisztertanácsra ültek össze, amely kizárólag folyó ügyekkel foglalkozott. A tanácskozást este 8 órakor ért véget.

A nemzeti munkapárt kedden délután 7 órakor értekezletet tart, amelyen kijelöli a párt tagjait a házszabály módosító bizottságba, egy-egy tagot a mentelmi és összeférhetetlenségi bizottságba, továbbá öt tagot a bírálbizottságba és négyet a kivándorlási tanácsba.

A szövetszertett ellenzéki pártok intéző-bizottsága ma délután a néppárti helyiségben ülést tartott, amelyen megjelentek az ellenzék vezérei. Helyeslőleg vették tudomásul azt a választ, amelyet a pártok elnökei Ghillány Imre bárónak, a munkapárt alelnökének adtak át. Szerdán reggel a párt taktikájáról fognak tanácskozni.

Az Arad-Csanádi Vasut a tisztviselőkért.

(Kedvezményes jegyek a tanítóknak, papoknak és színészeknek. — Ujítások az egész vonalon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

Folyó hó 25-én délelőtt tartotta meg rendes negyedévi ülést az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága. Az ülésen Zselenski Róbert gróf elnöklése alatt jelen voltak: Bohus Zsigmond v. b. t. t. örökös tiszteletbeli elnök, Urbán Iván báró és Meskó Sándor alelnökök, Bohus László báró, Dániel Tibor báró, Margittay József min. tanácsos, Csernovics Diodor, Schubart Pál titkos tanácsos, Neufeldt Károly főkonzul, Dálnoki Nagy Lajos, Hervay István alispánok, Hegedüs László, Galambos Ignác dr., Jankovich Lőrinc, nagyenyedi Enyedy Béni és Fábry Sándor dr. vezérigazgató.

Elnök üdvözlővén a megjelenteket, napirend előtt megemlékezett azon magas kitüntetéséről, mellyel a legutóbbi igazgatósági ülés óta eltelt időben Öfelsége, Fábry Sándor dr.-i, a társulat vezérigazgatóját kitüntette és úgy a maga nevében, mint a teljes igazgatóság részéről üdvözlö a vezérigazgatót, akinek eredményes munkásságát az igazgatóság mindenkor a legnagyobb méltánnyal kíséri s örömét fejezi ki a felett, hogy ez a sikeres tevékenység a kormányzat és Öfelsége legfelsőbb elismerését is kiérdemelte. Örömmel emlékezett meg azután arról, hogy az igazgatóságnak két tagja is magas kitüntetésben részesült újabban, amennyiben Urbán Iván alelnöknek a bárói rang és méltóság adományoztatott, Csernovics Diodor pedig a Ferenc József-rend középkeresztjével lett kitüntetve. Mindannyiuknak az igazgatóság szerencsés kívánságait tolmácsolja s indítványozza, hogy a társulat igazgatóságának üdvözlöte, a kitüntetések feletti öröme és szerencsekívánságai a kitüntetettek jegyzőkönyvi kivonattal is közöltessék. Az igazgatóság nagy lelkesedéssel és éljenzéssel vette magáévá ez indítványokat, egyénenként is szeretettel üdvözlöve a kitüntetetteket.

A napirend során vezérigazgató jelentést tett az Acsev. mellékén lefolyt hadgyakorlatokról, jelentvén, hogy a hadgyakorlatokkal kapcsolatos nagy vasuti feladatok minden akadály nélkül lettek lebonyolítva és hogy a vasut buzgó és sikeres tevékenysége felett Öfelsége dicső elismerését juttatta az igazgatóság kezéhez. Beszámolt azután a folyó évben teljesített beruházásokról és hasznos befektetésekről, amelyeknek összege, mintegy 1.400.000 koronát tesz ki. Jelentette, hogy szerződést kötött 100 vagon motorbenzin szállítására nézve, a benzin nagy drágulása folytán az eddigi áránál magasabb áron. Bemutattatott az igazgatóságnak a kereskedelmi miniszternek az ujonnan szervezett nyugbér intézmény alapszabályainak jóváhagyása tárgyában kelt leirata s megítélték azok kapcsán az összes intézkedések, hogy a nyugbér intézmény, az Acsev. ki nem nevezett alkalmazottainak ezen régi ohajtása, 1913. január 1-től kezdve életbe léptetessék. A nyugbér intézmény alapvető munkáit már tavaly végezte el az igazgatóság, amely alkalommal 150.000 koronát adományozott a nyugbér intézmény céljaira, az alapszabályok jóváhagyása azonban csak mostanában érkezett le. Tudomásul vette az igazgatóság, hogy az Acseven a 15 tonnás kocsi forgalma engedélyezve lett és hogy az ennek folytán szükséges kocsi átalakítás 30.000 korona kiadást fog igényelni. Tudomásul vétetett az elrendelt motorátalakítások fokozatos foganatosításáról szóló jelentés, mely szerint a motor megerősítések és átalakítások a jövő év nyarára lesznek készen, mely időponttól kezdve a motoroknál remélhetőleg minden üzembeli nehézség ki lesz küszöbölve. Foglalkozott azután az igazgatóság a személy- és árudíjzabás felemelésének ügyével, mely felemelést azt teszi szükségessé, hogy a vasut a jövő évben a kereseti adó kötelezettségébe lép bele, mely kötelezettség évi mintegy 500—600.000 korona terhet fog róni a vasutra. A mérsékelt tarifa-emelés megállapított, eszerint a személytarifa még mindig jóval olcsóbb lesz, mint az államvasutak, vagy a többi magánvasutak tarifája, az árutarifa pedig legtöbb vonatkozásban az államvasutak tarifájával lesz egyenlő. A személy-díjzabás felemelésével kapcsolatban, tekintettel arra, hogy az általános drágaságnak nyomásztó hatását hazánkban leginkább a hivatalnoki kar érzi,

azon kedvezmény állapított meg, hogy január 1-től kezdve a vasut által érintett vármegyék összes állami, megyei, községi tisztviselői, a hitoktató lelkészek és az aradi nemzeti színház tagjai és mindezek családtagjai, *arcképes igazolvány, vagy esetenként kiváltott igazolvány alapján, második osztályú jeggyel utazhatik az első osztályon, fél első osztályú jeggyel a második osztályon és fél másodosztályú jeggyel a harmadik osztályon.* Behatóan tárgyalta azután az igazgatóság, a végrehajtó-bizottságnak a családi pótlék rendszerének a vasutnál való életbeléptetésére vonatkozó javaslatát és a javaslat elfogadásával megalkotta a *családi pótlék szabályzatát, elrendelve annak azonnali életbeléptetését.* A családi pótlék évente mintegy 100,000 korona kiadást von maga után. Végül a Boros Beni ösztöndíj: Boros Ferenc műegyetemi hallgatóinak adományoztatott.

A billiárdgyáros bűnpöre.

— Hartmann János főtárgyalása az aradi törvényszéken. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

Hartmann János aradi billiárdgyárost ez év március havában az aradi rendőrség letartóztatta, mert az a vád merült fel ellene, hogy csalárd bukás büntetést követte el. Hartmann 1902-ben Aradon kevés tőkével egy kisebb billiárdgyárat rendezett be. Később megnövelt, üzletét a kapott hozománnyal kibővítette s butorgyártásra is be rendezkedett. Hartmann azonban anyagi erejét meghaladó vállalkozásba fogott s így 1911. június havában fizetési zavarokba jutott, mindamellett nem kért maga ellen csődöt. Utóbb egyik hitelezőjének kérelmére 1912. februárjában elrendelték ellene a csődöt, de a csődtömeggondnoknak Hartmann csak nagyon kis raktárt adott át. Hartmann inasai utóbb elárulták, hogy Hartmann 1911. decemberében, továbbá 1912. januárjában és februárjában nagyobb mennyiségű árut szállított el műhelyéből az Ákác-utca 19. számú házba, a Demeter-utca 29. számba, édesanyja lakására a Kazinczy-utca 3. számba, a Dezső-utca 13. számba és Boros Béni-tér 7. számú házban levő műhelyéből ugyanennek a háznak pincéjébe.

Hartmann mellett mint bűntársak Baron Sándor kárpitos, Ernst József asztalosmester, Kohn Sámuel és Kohn Sándor fuvarozók, Hartmann Kálmán magánhivatalnok, Hesz József és Thaller Mihály esztorgályosok ültek a vádlottak padján. A két Kohn és Hartmann Kálmánon kívül valamennyien Hartmann alkalmazottai voltak s az a vád ellenük, hogy segédkeztek Hartmannnak az áruk elrejtésében. A mai tárgyaláson Bittó József táblabíró elnökle mellett Lehrmann Viktor és Lukácsy Miklós szavazóbírák működtek, a közvédelmet Eckensberger Károly dr. képviseli, míg a védelmet Nagy Sándor dr., Deák Sándor dr., Goldzieher Albert dr. és Gabos Jenő dr. látják el.

Elsőnek Hartmann Jánost hallgatják ki. Elmondja, hogy 48 éves római katolikus, aradi illetőségű billiárdgyáros. 1912. március 6-tól április 4-ig előzetes letartóztatásban volt, azóta pedig vizsgálati fogságban. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy bűnösnek érzi-e magát, nemmel felel.

A kérdésekre azután előadja, hogy neki nem volt célja az árukat a csődtömegtől elvonni. Könyvvezetést nem vezetett s nem is tudta azt, hogy erre a törvény kötelezi. Mérleget és leltárt soha sem készített. Az árukat november hónapban kezdte elszállítani helyiségéből részint azért, mert raktára tulszűrt volt, részint pedig azért, mert a helyiséget felmondották neki. Nem is gondolt arra, hogy az árukat elrejtse. Csak később, amikor a csőd már kikerülhetetlen volt, akkor találkozott egy alkalommal Erdélyi Adolár ügyvéddel

irnokkal, s ő beszélt rá, hogy az elszállított árukról ne tegyen majd említést a csődtömeggondnoknak. Erdélyi azt mondotta, hogy úgy is az ő főnöke, Gross Aladár dr. lesz a tömeggondnok s az úgy sem fog az áruk után kutatni. Erdélyi rábeszélésére aztán elhatározta a vádlott, hogy a Dezső-utcában, a Demeter utcában és az Ákác utcába elszállított árukat eltitkolja. Azokat az árukat, amelyet a Boros Béni-téri ház pincéjébe szállított el, nem akarta eltitkolni. Az árukat azért kellett a padlásról a pincébe szállítani, mert a padlást át kellett adni az új bérletnek. A műhely pincéjében szalmával takarták ugyan felületesen el a lehordott butorokat, de csak azért, hogy a nedvesség ne árthasson nekik. A pincében máskor is voltak áruk.

Ezután a többi vádlottakat hallgatták ki, akik sorban azt vallották, hogy nekik nem volt tudomásuk Hartmann tervéről, amely különben is csak később, a szállítások után érlelődött meg benne s így nem is érzik magukat bűnösöknek. Kohn Sámuel és Kohn Sándor fuvarozók a saját raktárukba is szállították Hartmann féle árukat, de ezekre elsőbbségi zálogjoguk volt, mert ők váltották ki azokat a vasutnál. Hartmann Kálmán azokra az árukra nézve, amelyet az ő házába szállítottak, azt vallotta, hogy azokat ő a saját pénzén és saját céljaira csináltatta.

A tanúk közül Gross Endre dr. tömeggondnok elmondotta, ő felszólította Hartmann-t, hogy adja át a raktárt, mire Hartmann a következő szavakkal felelt:

— Minden, ami itt van a műhelyben, az az enyém! *Több nincs!*

Később aztán a detektívek hallották az inasgyerekektől, hogy azok különböző helyekre szállították butorokat. A rejtékhelyeket felkereste s a butorokat lefoglalva külön leltárba foglalta azokat. Hartmann időközben elhunyt utazója, Erdélyi Izsó is megírta neki egy levélben, hogy Hartmann elküldött árukat. A csőd passzívái mintegy hetvenezer koronát tesznek ki, de a mostani tömegbeleszámitva egy 12,000 koronás váltót, amelyért per folyik — körülbelül fedezi ezt az összeget.

Faragó Béla mint könyvvezető volt tíz hónapig alkalmazva Hartmannnál. Elmondja, hogy Hartmannnak üzleti könyvei nem voltak.

Az alatt az idő alatt, míg ő Hartmannnál volt, folyton készültek a könyvvezetést lefektetni, de miután Hartmann folyton utazgatott, a dolog késett s utóbb végleg el is maradt.

Reinhart Nándor 15 éves ujaradi születésű asztalosinas elmondja, hogy Hartmann utasítására több ízben szállítottak különböző árukat, billiárdokat, márványlapokat, kávéházi asztalokat, parketeket, divánokat az Ákác utcai, a Demeter utcai, a Dezső-utcai házba, Hartmann Kálmán lakására s a műhely padlásáról a pincébe. A szállításokat ő és két inasárca, Börs József és Szilágyi Antal végezték s már ők is beszéltek egymás között, hogy Hartmann biztos csődbe fog jutni s azért dugja el a holmikat. Börs és Szilágyi ugyanilyen értelemben vallanak. Több lényegtelen tanuvalomlás után az elnök a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Sajtópör az ujaradi választás körül. Filip János ujaradi képviselőnek Krauszhar Károly temesvári bankár volt az ellenjelöltje a legutóbbi választáson. Boján Gyula hírlapíró, hogy Krauszharnek ártson a választásnál, németnyelvű röpiratot írt, amelyben a bankárt azzal vádolta meg, hogy az arad-kikindai vasut építésénél történt súlyos visszaélésekben nagy része van, Krauszhar panaszára ma tárgyalta volna az ügyet a temesvári sajtóbíróság, amely előtt Ba-

jánt rágalmazással vádolta meg Krauszhar. Baján kijelentette, hogy a röpiratot rosszakaratú információ alapján írta meg s annak adatai helytelenek. A bankár erre visszavonta panaszát.

Andrássy

Tisza István aradi beszédéről.

— A kassai népgyűlés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kassa, november 25.

A felsőmagyarországi ellenzéki pártok vasárnap délután népgyűlést tartottak Kassán. Andrássy Gyula gróf nagy kísérettel már szombaton este Kassára érkezett, hogy jelen legyen a népgyűlésen. Apponyi Albert gróf pedig vasárnap reggel utazott Kassára, a hol nagy ovációval fogadták ugyanazok a szocialisták, a kikkel szemben néhány hónappal ezelőtt, a kassai diákgyűlés alkalmával, a csendőrségnek kellett őt megvédelmeznie.

Az ellenzék vezéreinek a kassai népgyűlésre való bevonulását egy tárgyilagos szemtanú így írja le: Nemcsak a város értelmisége, hanem a nép is teljes közönyösséget tanúsított a népgyűlés iránt. Az egy kilométer hosszú főutcán összesen négy zászló lengett. Az ellenzék vezéreinek fogadtatása különösen a nagy garraal hirdetett előkészületek után teljes és tökéletes kudarcot vallott. A budapesti vendégeket a pályaudvaron egyetlenegy négyesfogat várta, úgy, hogy gyalog vonultak be a városba; az utcákon kevesebb polgári közönség volt, mint más ünnepeken. A képviselőket mintegy nyolcszáz főnyi tömeg kísérte, mely részben szociáldemokrata munkásokból, tulnyomó részben azonban utcagyerekekből állott. Felette kinos benyomást keltett, hogy az Apponyi Albert gróftól körülvevő tömeg állandóan azt kiáltotta: *Le a papokkal! Le az osztályuralommal!* Nem valószínű, hogy Apponyit ez a demonstráció tulságosan meghatotta.

A gyűlés vasárnap délután volt a Schalkház szálló nagytermében. Andrássy Gyula gróf volt az első szónok, aki részletesen foglalkozott Tisza István gróf minapi aradi beszédével; különösen azt élezte ki, számtalan példával illusztrálva, hogy Tisza állandóan sértegeti az ellenzékét. Az ország mai állapotát Andrássy oly szerencsétlenné látja, hogy legelső kötelességének tartja a békét, amennyiben tisztességgel lehet előmozdítani. Amíg a mai állapot változatlan marad, addig keményen és tántoríthatatlanul fog harcolni, de abban a percben, amint a tisztességes béke lehetségessé válik, mellé fog állani.

Földes Béla beszélt ezután, majd Apponyi Albert gróf mondott beszédet; különösen azért támadta Tiszát, mert Tisza csak az ipari munkásokat kínálja választójoggal; nem lehet, nem szabad megvárni, míg valamely társadalmi osztály magatartása fenyegetővé válik; nem egy társadalmi osztálynak kell a győzelmet biztosítani, hanem a társadalom összes osztályának. Az ellenzékre még nagy küzdelem vár, mert oly célokról van szó, amelyekért érdemes élni és halni.

Zichy Aladár gróf és Károlyi Mihály gróf beszéde után Garbai Sándor, a szocialisták nevében kérdést intézett Andrássy Gyula grófhoz, hogy miért nem nyilatkozott a választói jogról?

Andrássy erre pápai beszédére hivatkozott és kijelentette, hogy álláspontját nem szokta betenkint változtatni.

Este lakoma volt, amelyen Andrássy Gyula gróf nagy beszédet mondott az ellenzéki pártok egyesülésének szükségességéről, bár ennek szerint még nem érkezett el az ideje. Károlyi Mihály gróf és Rakovszky István felköszöntőjében határozottan az egyesülés mellett foglalt állást. A vezérpolitikusok az éj folyamán utaztak el Kassáról.

Kockaélen Európa békéje.

A monarchia konfliktusa Oroszországgal. — Ninos kompromisszum. — Él-e az elrejtett prizrendi konzul. — Szerb provokáció.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, november 25.

„Azok a hírek, amelyek a helyzet javulásáról szólnak, minden alapot nélkülöznek.” Ez a jellemző mondat, amely egy bécsi táviratban húzódik meg, összefoglalja két nap eseményeit. Azokat az eseményeket, amelyek a monarchia és Szerbia, a monarchia és Oroszország között bonyolódnak le. A balkáni győzelmek mámorában uszó Szerbia erőtlensége tudatában — hiszen egy katoná se védi az országot — vagy éppen hatalmas védelme tudatában, hiszen Oroszország áll mögötte — vakmerően provokáló magatartást folytat.

Igazi balkáni ravaszsággal takargatja a megdöbbentő igazságot Prohászka konzul ügyében és elszánt nemtörődomséggel megy az albán tengerpart felé. És ez a provokáció hadikészülődésekre készteti Szerbia titkos támogatóját Oroszországot és vele szemben a leghatározottabb, mindenre készen álló intézkedésekre a monarchiát.

Európa békéje ma olyan élére állított, amilyen évtizedek, félszáz esztendő óta nem volt és ha riasztó lépések még nem is történtek, a kockát végképen sehol sem is vették el, lehetetlen elhallgatni azt a tényt, hogy egyetlen vigasztaló momentum nincs az eseményekben és híradásokban. Lázás izgatottság, lázas készülődés és lázas bizonytalanság... Csupa láz: ezek a krízis órái... Ma érkezett híreink ezek:

Nem javul a helyzet.

Bécs: A helyzet semmit sem veszített komolyságából. Azok a hírek, amelyek a helyzet javulásáról szólnak, minden alapot nélkülöznek. Szerbia magatartása direkt provokáló. A szerb sajtó hemzseg a monarchia ellen való legpiszkosabb támadásoktól és izgatja a szerb közvéleményt a legriasztóbb hírekkel, amelyek szerint Magyarországon és Ausztriában a szerb és horvát lakta vidékek állítólag a forradalom útjára mennek.

Bécs: Jól értesült helyről jelentik a Pester Lloydnak, hogy dacára a nyugtalanító híreknek, meg kell állapítani, hogy az összes nagyhatalmak minden igyekeztüket latba vetik a béke fentartására. Ausztria-Magyarország mellett különösen Németország foglal erélyesen állást a béke érdekében. Talán erre vezethetők vissza azok a teljesen megokolatlan híresztelések, hogy a berlini kabinet kompromisszumot igyekszik elérni a kikötő kérdésében és az a hír is, hogy Henrik herceg Pétervárra megy, hogy ott a kompromisszumot létrehozza. Ezzel szemben kategórikusan kijelentik, hogy Ausztria-Magyarország semmiféle kompromisszumba nem megy bele, ezt Németország is tudja. Ausztria-Magyarország a követeléseknek legminimumát állapította meg, amelyből semmi feltétel alatt nem engedhet.

Berlin: Itteni orosz körökben az a vélemény, hogy a politikai helyzet semmiféle okot nem ad a nyugtalanságra.

Berlin: A Lokalanzeiger pétervári levelezőjét arra a nyilatkozatra hatalmazták fel, hogy Oroszországnak agresszív tervei nincsenek.

Berlin: Itteni illetékes körökben továbbra is hidegvérrel fogják fel a helyzetet. Azokat a híreszteléseket, amelyek a német mozgósításról a tözsdén keletkeztek, a legkategórikusabban demantálják.

Bécs: A mai utótőzsdén óriási derut volt. A papirok kurzusa rohamosan kezdett esni, különösen a járadékokban volt feltűnő hanyatlás. Így a magyar járadék nem kevesebb, mint egy százalékkal esett.

A monarchia Oroszországgal és Szerbiával szemben.

Bécs, november 25. Csütörtök óta a helyzet rendkívül komoly lett. Csütörtökön az orosz kormány hirtelen megváltoztatta álláspontját a szerbiai kikötő kérdésében. Szaszonov kijelentette, hogy Oroszország kénytelen Szerbiának az adriai kikötőre vonatkozó követelését támogatni és arra kérte a német kormányt, hogy igyekezzék a bécsi kabinetet rábírni, hogy Szerbiával szemben engedékenyebb legyen. A berlini kormány határozottan visszautasította az orosz kabinetnek ezt a kívánságát s ezóta nagyon kiélesedett a helyzet. Nem igaz tehát az orosz lapoknak az a híre, hogy Németország elvállalta volna a közvetítést Ausztria és Magyarország és Szerbia között. Az sem igaz, hogy Henrik porosz herceg Pétervárra utazott volna azért, hogy a bécsi és az orosz kabinet között a jó egyetértést helyreállítsa. Az osztrák és magyar és orosz álláspont között való közvetítésről már azért sem lehet szó, mert erre nincsen semmiféle alap. Az osztrák és magyar külügyi kormány ismertette követeléseinek minimumát és ebből egy hajszálnyit sem hajlandó engedni.

Páris, november 26. A Matin-nek jelentik Konstantinápolyból: Hülmí pasa bécsi török nagykövet jelentést tett a portának egy tanácskozásról, amelyet Berchtold gróffal folytatott és amelyen a német és az olasz nagykövet is jelen volt. Hülmí basa jelentése szerint Berchtold gróf kijelentette, hogy az osztrák és magyar kormány a többi hármasszövetségi hatalommal együtt határozottan kívánja, hogy Törökország folytassa a háborút. Németország és Olaszország már megkezdte a mozgósítást. Ausztria és Magyarország Szerbiával szemben eddig azért nem tett komoly katonai készülődést, mert megakarja várni a Szerbia és Törökország között folyó háborúnak végleges eredményét. Ausztria és Magyarország ezután a legnagyobb határozottsággal közölni fogja Szerbiával föltételeit. Ha Szerbia és Törökország között való háború tovább folyik, akkor Ausztria és Magyarország a legnagyobb áldozatokat meg fogja hozni, hogy Törökországot támogassa.

Visszahívták a monarchia hajóraját.

Bécs: A Militärische Correspondenz jelenti: A császári és királyi hajóraj a levantei vizeken levő hajóit visszahívták a hazai vizekre, miután Levantában való tartózkodásuk nem látszik szükségesnek és tekintettel a nagy költségekre, nem is indokolt. — Csupán az Aspern cirkáló maradt Konstantinápolyban, hogy a nagykövet rendelkezésére álljon, a Mária Terézia cirkáló pedig Szalonikiben a főkonzul rendelkezésére.

Rejtegetik Prohászka konzult.

Belgrád, november 25. Az osztrák és magyar követség értesülést kapott, hogy Edl konzul tegnap Üszkübbe érkezett és tegnap Prizrendbe folytatta útját.

Bécs. A külügyminisztériumba ma este érkezett az első távirati jelentés Edl konzultól, aki e hó 23-án érkezett Üszkübbe, ahova egy osztrák-magyar konzul és Rakics szerb miniszteri titkár kísérték. Az üszkübi szerb hatóságok, amikor Edl oda érkezett, azt mondták, hogy Prohászka utban van Prizrend felől Üszkübbe. Erre a konzul várt egy napot. Mikor Prohászka mégsem érkezett meg és a konzul Prizrendbe akart utazni, Rakics miniszteri titkár kifogásokat mondott, hogy fontos dolgai vannak s ő nem mehet vele tovább. Edl még egy napig várt az utazással. Ekkor a szerb hatóságok figyelmeztették őt arra, hogy vasuti összeköttetés egyáltalán nincs, a közlekedési viszonyok pedig egyáltalán nem bátorságosak, tehát nem tanácsolják nezi, hogy menjen. Ebből Edl azt következteti, hogy Prohászka meggyilkolták. Edl különben azt jelenti a külügyminisztériumnak, hogy a november 25-én, hétfőn reggel minden körülmények között Prizrendbe utazik, még akkor is, hogyha magában kell utaznia.

Bécs: Jó forrásból értesülünk, hogy Prohászka konzul a prizrendi kórházban fekszik súlyosan megsebesülve.

Németország mérséklését tanácsol.

Bécs: A Zeit berlíni tudósítója interjút folytatott egy német diplomatával, aki jelen volt Springe-ben az udvari vadászatokon:

— Természetesen államtitkot nem árulhatok el, — mondotta a diplomata — de nem vétek a köteles titoktartás ellen, ha megmondom, hogy a vadászatokon nem lövörsényről volt szó sörözés mellett. A helyzet komoly, azonban nem kell még sötétnek látni a jövőt. Ausztria-Magyarország a legközelebbi napokban még nagyobb katonai készülődéseket fog tenni, mert úgy látszik, a szerbek egyelőre nem tági-tanak. A szerb miniszterelnök válaszát csak néhány nap múlva lehet várni, de az nyilvánvaló, hogy a belgrádi kormány nem akarja teljesíteni a monarchia követeléseit. Remélhetőleg hamarosan józanabb felfogás fog lábrakapni Belgrádban, ha látják, hogy Ausztria-Magyarország nem veszi tréfára a dolgot és esetleg attól sem riad vissza, hogy megszállja Belgrádot. Oroszország csak akkor avatkoznék a dologba, ha Ausztria-Magyarország jogtalanságot követne el Szerbián, amiről azonban szó sem lehet. Az orosz katonai készülődések csupán ijesztgetések. Oroszország nem mer támadni, mert abból világháború tenne és az nem célja. Németország a leghiggadtabban viselkedik, nemcsak azért, mert helyzete jobb, mint volt a boszniai válság idején, mert azóta létrejött a potsdami megegyezés. A német birodalom a háttérben marad és egyelőre magában engedi cselekedni az osztrák-magyar monarchiát annál is inkább, mert csak rontaná és mérgecsené a helyzetet, ha már most fenyegetően viselkednék. Vilmos császár ezért mérséklést tanácsolt Ferencz Ferdinánd trónörökösnek, bár erre nem is volt nagy szükség.

Szerbia nem enged.

London, november 25. *Pasics* szerb miniszterelnök a Timesban cikket tesz közzé, amelyben ismerteti Szerbia követeléseit és kifejti, hogy Szerbiának meg kell kapni az Albán partvidéket Alassziótól Durazzóig és az e vidék mögött elterülő területet Alessziótól Gyakováig észak felé és Durazzótól Okridáig dél felé. A Times *Pasics* cikkéhez ezt jegyzi meg:

— Senki sem hitte volna, hogy egy szerb államférfi oly időpontot válasszon meg efféle követelések előterjesztésére, amikor Szerbiában jóformán egyetlen katonai sincsen. *Pasics* vagy nagyon bátor ember, vagy pedig ilyen követelések nyilvánosságra való hozatalára különös okai lehetnek, amelyeket egyelőre nem mer megvallani.

Berlin: Belgrádból táviratozza a Lokalanzeiger tudósítója: Tegnap délután a külügyminisztériumban Péter király elnöklete alatt minisztertanács volt, amely foglalkozott az osztrák-magyar monarchia követeléseivel és azt határozta, hogy előbb be kell fejezni a hadműveleteket, mielőtt Szerbia válaszolhatna Ausztria-Magyarország jegyzékére. — A hadjárat befejezése után minden vitás kérdést az osztrák-magyar monarchia megelégedésére fog elintézni Szerbia.

Belgrád, november 25. A Tribuna állítólag megbízható forrásból azt a hírt közli, hogy rövid időn belül Ugron István belgrádi osztrák magyar követet visszahívják s hogy helyette mást fognak kinevezni. A monarchiának ezzel az a célja, hogy a Szerbiával folytatandó tárgyalások megkönnyítenek.

Orosz mozgósítás. — Kína fegyverkezik.

Krakó, nov. 25. A varsói táviró-ügynökség jelenti, hogy az orosz közlekedési minisztérium megszorította a forgalmat a varsó-bécsi vonalon. Az orosz kormány azt mondja, hogy ezt a megszorítást a sinek kicserélése tette szükségessé, de nyilvánvaló, hogy ez az intézkedés összefügg az orosz mozgósítással.

London, nov. 25. Pétervárról jelentik: A baki hajórajt, amely máskor ilyen időtájtban teli állomáson van a kronstadti kikötőben, most Libauban horgonyoz. A gépek folytonosan fűtve állanak.

Köln, november 25. A Kölnische Zeitung-nak jelentik Pétervárról: A kínai helyzet nagy gondot okoz az orosz kormánynak. Valamennyi kínai tartomány kormányzóit azt követelik a kormánytól, hogy hadat üzenjen Oroszországnak. Egész Kínában a legnagyobb energiával folyik a fegyverkezés. Azt hiszik, hogy Kína háta mögött Japánország van.

Szerb tüntetés Bécsben.

Bécs, november 25. Tegnap délelőtt a görög-keleti templomban istentisztelet volt a szerb győzelmek megünneplésére. Az istentisztelet után körülbelül kétszáz délszláv tanuló a szerb és bolgár követséghez akart vonulni s az volt a céljuk, hogy innen az orosz nagykövetséghez menjenek. Az uton rendőrökkel találkoztak s miután a fölcsólitás ellenére sem akartak széteszolni, a rendőrök kivont karddal szétkergették őket. Nagyobbik részüknek sikerült a Kaertner Ringre eljutni s innen a Kaerntnerstrasséba akartak menni. Itt is rendőrök kerültek eléjük, akik fölcsólitották a diákokat, hogy oszoljanak szét. A diákok erre a fölcsólitásra Péter király életével és Ausztria abcsugoldásával feleltek. A rendőrök tizenöt délszláv tanulót letartóztattak. Az összesereglett közönség a délszláv tanulók ellen foglalt állást s bottal s ököllel támadott rájuk. A közönség ellentüntetést rendezett és Ausztriát éltette. Ma délelőtt újra

tüntetni akarták a délszláv tanulókat s az egyetemről elindultak a parlament elé. Az uton folytonosan Szerbiát éltették. Rendőrök szétkergették őket s öt diákot letartóztattak.

Letartóztatott vezérkari tiszt.

— Szerb kém Temesvárott. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Temesvár, november 25.

Az Aradi Közlöny ma megemlékezett arról, hogy Temesmegyében a hatóságok Szerbiából Magyarországra jövő kémeket fedeztek fel. Ezek a kémek úgy viselkednek, hogy csak a legkritikább esetben tűnik föl a tájékozatlanságuknak, kik ők és miért jönnek Magyarországra. Arról is hallottunk, hogy magas állású belgrádi állami és katonai tisztviselők bázisoknak öltözve járkák végig Magyarország nagyobb városait.

Tegnap este Temesváron letartóztattak egy magasrangú katonatisztet, aki polgári ruhában kémkedett a városban. A dolog a következőképpen történt:

A temesvári tiszti kaszinó épületében olyan vendéglő van, ahova polgári egyének is bemehetnek és kiszolgálják őket.

A temesvári hadtestparancsnokságnál természetesen most nagy munka folyik és a katonatiszték még a késő órákban is bebetérnek vacsorázni a kaszinónak eme vendéglői helyiségébe.

Amint tegnap este 10 és 11 óra között egy vezérkari százados belépett a vendéglőbe, az egyik pincér diszkrétan félrehívta s a következőket mondta neki:

— Százados ur, én négy évig tartózkodtam Belgrádban és felhivom szíves figyelmét arra, hogy ebben a vendéglői helyiségben polgári ruhában egy szerbiai vezérkari őrnagy tartózkodik. Én még Belgrádból ismerem ezt az urat.

A pincér ezzel a vendéglő sarkában ülő fekete ruhás férfira mutatott. A százados, nehogy feltűnést keltsen, nyugodtan megvacsorázott, azután telefonon egy rendőrtisztet kéretett a vendéglő helyiségébe és igazolásra szólította fel a pincér által megjelölt férfit. Mivel zavaros feleleteket adott, a rendőrtiszt a főkapitányságra a kísérettel, ahol kiderült, hogy az illető csakugyan aktív tisztje a szerb hadseregnek, amelyben vezérkari őrnagyi rangot visel.

Kétségtelen, hogy kémkedés céljából tartózkodott egész délután és este a helyiségben, amelyről tudta, hogy azt a tisztok sűrűn felkeresik.

Megjegyzendő, hogy erről a feltűnést keltő eseményről a mai temesvári lapok nem írnak. Valószínű, hogy a rendőrség diszkrétan kezelte az ügyet és eltitkolta a temesvári sajtó elől.

VÁROS ÉS MEGYE.

Ki rendelkezik a kulturpalotában? Ily című cikkünkre az alábbi sorok közlésére kérték fel lapunkat: Tekintetes szerkesztőség: Arad város polgármestere ez év október 15 én a város közönsége nevében megkereste a Muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségét, hogy a város tulajdonát képező Atzél, Bodroghy, Kölcsey könyvtárak átköltözésére és rendezésére szakembert küldjön le. E megkeresésre a főfelügyelőség 851-912. számú átiratában értesítette a várost, hogy e célra Farkas József dr. t. küldi le. Az átköltözés költségeire pedig 500 koronát már ki is utalványozott. Ennek előrebocsátásával eszik a tanácsnak az a csudálkozástkeltő kérdése: ki ez a Farkas József dr. és mit keres ez itt? A könyvtár rendezésekor érdeklődtem természetesen a helyiségek butorzatáról és akkor hallottam, hogy a vasállványokat vaspalcokkal rendelték meg; kezdeményezésemre ezt a rendeltetést megváltoztatta a tanács a könyvtár szempontjából sokkal

előnyösebb és ár tekintetében is olcsóbb fapalcok készíttetésével. Ugyanakkor a könyvtár és a kulturpalota berendezésének egyéb szükségére is fennforogván, a polgármester ur megbízásából Budapestre utaztam és itt — többek között — az ominózus Kartothék szekrényeket és cédulákat kiválasztottam és megkértem a céget, hogy erről a városnak ajánlatot tegyen. Szükségesnek tartom annak a kijelentését, hogy a tulajdonképeni rendezés cédula és cédulatók (szekrény) nélkül el sem képzelhető, ez tehát sürgős, de a közönséget sem terheli, mert a berendezés költségeire a főfelügyelőség 25 ezer koronát szavazott meg. Szerepem tehát ebben az ügyben sem nem önkényes, sem nem káros. (Nem kell eszerint a várost az ilyen illetéktelen beavatkozástól megvédeni.) Soraim szíves közlését kérve, vagyok a t. szerkesztőségnek teljes tisztelettel Farkas József dr.

A legifjabb trónörökös keresztelője.

(Udvari ünnepség Schloss-Wartholzban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, november 25.

Ma ment végbe Károly Ferenc József prezmptív trónörökös fiának keresztelője a wartholzi kastélyban, a főherceg birtokán. A keresztelőn ott volt az uralkodó ház számos tagja. Reichenau községet ez alkalommal feldisznítotték, diszkapukat emeltek. A pályaudvar előtti tért már a kora reggeli órákban nagyszámu közönség lepte el.

Délelőtt 11 óra 14 perckor megérkezett Nagel dr. biboros-hercegérsek nagy kísérettel és a kastélyba hajtatott. 3 óra 11 perckor érkezett meg Ferenc Ferdinánd trónörökös Ő felsége képviselőjében nejével, Hohenberg Zsófia hercegnővel. Ők voltak a király képviselőjében a keresztiszülők. A trónörökös párt nagy ovációkkal fogadták az egész uton. Később megérkeztek a kastélyba a többi főhercegek.

Délután két órakor kezdődött meg a keresztelési szertartás, amelyet a keresztelési lajstromba való beiktatás előzött meg. A vendégek azután a kastély kápolnájába indultak. Az oltár baloldalán Őfelsége képviselője számára arany brokáttal áthuzott imaszámoly volt, ennél foglalt helyet Ferenc Ferdinánd trónörökös, a másik oldalon pedig a kíséret helyezkedett el. Az újszülött főherceg Mária Anunciata főhercegnő dedánya birtokában lévő rendkívül értékes csipkéből készült ruhába volt felöltöztetve, amelyet első alkalommal Ferenc Ferdinánd keresztelőlőjénél, majd Károly Ferenc József főherceg keresztelőlőjén használtak. Nagel dr. biboros érsek nagy segédlettel megkezdte a szertartást. A keresztapai tisztséget Ferenc Ferdinánd trónörökös töltötte be.

Az újszülött a következő neveket kapta: Ferenc, József, Ottó, Róbert, Mária, Antal, Károly, Miksa, Henrik, Sixtus, Xaver, Félix, René, Lajos Cajetán, Pius és Ignácus. A keresztelési aktus megtörténte után a kar hazafias dalokat énekelt, azután a szertartás után Őfelsége főudvarmesterei hivatalába sürgőnyt küldtek, amelyben a keresztelés megtörténtét jelentették. Azután a vendégek a kastély csarnokába indultak, ahol Ferenc Ferdinánd cercelét tartott. Majd az újszülött fia apja fogadta a szerencsekívánatokat. Ekkor az étkező terembe mentek a vendégek, ahol 22 terítéses dejeuner volt. A szomszédos teremben pedig a kíséret számára szervíroztak.

Este félőtkor Ferenc Ferdinánd trónörökös átnyújtotta Őfelsége keresztelési ajándékát, egy pompás briliáns rivieret. — Károly Ferenc József főherceg a keresztelő alkalmával számos ajándékot osztott ki. Nagel dr. biboros pompás keresztet kapott ajándékkul, a többi papok is értékes dolgokat kaptak. — A vendégek ezután visszautaztak Bécsbe. — Számos üdvözet jött államférfiaktól és külföldi fejedelmektől.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Kedd: *Bál az udvarnál*, operette.Szerda: *Iglói diákok*, operette.Csütörtök: *Erős láncok*, vígjáték. Bemutató-előadás.Péntek: *Erős láncok*, vígjáték.Szombat: *A svihákok*, operette.Vasárnap: Délután: *Abrahám a menyországban*, operette. Este: *A sárga csikó*, népszimfő.

* Tisza István gróf az özvegyekért és az árvákért. Arad társadalmának magas kulturája, emberbaráti célokért mindig megnyilatkozó nemes hevülete, a vallásfelekezeti békeszeretet és a polgárság kölcsönös megbecsülése tükröződik vissza abban az általános és nagy érdeklődésben, mely a december 12-én, az aradi színházban rendezendő Calvineum ünnepély iránt mutatkozik. A református egyház papjainak özvegyeiről és árváiról akar gondoskodni eme emberbaráti intézmény által és annak létesítéséhez kéri a társadalom segítségét. Aradon felekezeti különbség nélkül a legnagyobb szimpátiával találkozik ez a gondolat és a lényeges programot bizonyosan olyan zafolt ház nézi végig, hogy a humánus célra bizonyára tekintélyes összeg jut. A műsor páratlan lesz a maga nemében, mert Tisza István gróf Arad város nagynevű képviselője felolvas, Nagy Endre a legjobb konferanszie gondoskodik derűs ötletekről, humorról, Jászai Mari, Bosnyák Sándor Erzs, Krámer Teréz, Fényes Annuska, a magyar színészet legjelesebbjei prózával és dallal szerepelnek. Csécsy Imre aradi református lelkész ódját Zima Tiborné szavalja, a *Vardzshegedű* című operettben pedig Deutsch Andorné, Bing János és Ráskai Miksa, a legkiválóbb aradi műkedvelők lépnek fel. A részletes műsort a rendezőség idejekorán közzé teszi. A színházi rendezést Szendrei Mihály szinigazgató vállalta.

* *Bál az udvarnál* című operett kerül színre ma az aradi színházban. Ziehrernek ez a fülbe-mászó muzsikájú bájos operettje, amelynek librettója a sziporkázó szellemesek egész tárháza az elmúlt szezonban óriási sikert aratott. Szerdán az iglói diákokat játsza a szintársulat. A fő női szerepet Heppesné játsza, a többiek azok, akik a bemutatón játszottak.

* Három aradi előadó lesz a Kölcsey-egyesület szombati zsúrján. Az orvostudomány hajdan és most lesz a címe Zimmermann Károly dr. főorvos előadásának. Az orvosnak és az orvosi tudománynak a helyzetét a különböző korok társadalmában jellemző részletrajzokból megismerni a legérdekesebb emberi dolgok közül való. A testi élet diagnosztikája után a lelki élet két kutatója: Két poeta fog előadni. Réti Ödön prózai novellája után Grallertné Martiny Hilda fog újabb verseiből néhányat bemutatni. A fiatal asszony, aki tavaly a Kölcsey-egyesületben oly erős viszhangot keltett mélyérzésű verseivel, a szombati előadásán lírájának gazdagodásáról tanuságot tehet.

* Premierek. Az aradi színház drámai és operett-személyzete nagyban készülődik a nagyszerű színházi újdonságok előadására. Elsősorban is még ezen a héten színre kerül Salten Felix szellemes vígjátéka, az *Erős láncok*, amely a Víg-színházban már a századik jubileumi előadáshoz közeledik. Ezenkívül készül a drámai társulat Az ostrom és a Miniszterek bemutatására, míg az operett-személyzet nagy ambícióval Lehar diadalmas operettjét, az *Évát* tanulja. Az erős láncok már csütörtökön kerül színre. A drámai társulat már teljesen elkészült a darabbal és most már csak az utolsó próbák folynak, hogy a közönség minden tekintetben kifogástalan, elsőrendű előadásban gyönyörködhesse. A darabhoz egész új díszleteket készített az igazgatóság. A főbb szerepeket Novák Irén, Heppesné, Nógrádi Malvin, Várnai, Deli, Hajdutska játszik. A szindarabot Beregi Sándor dr. rendezi.

* A magyar földrajzi intézet részvény-társasága Világatlasza szerkesztik: Gróf Teleki Pál dr. és Kogutovitz Károly dr. Tartalma 130 térképpoldalon: 95 főterkép, 190 mellékterkép, 130.000 nevet tartalmazó névjegyzék, 120 oldalas gazdagon illusztrált szöveges rész. A

térképlapok nagysága 58×45 cm. Előfizetési ára 50 korona. Megrendelhető Kerpel Izso könyvkereskedésben.

* Ma és holnap. (A legújabb magyar film az Urániában.) Öröndöses fellendülés előtt áll a magyar mozi irodalom is. Most már nekünk is vannak szerzőink, akik semmiben sem maradnak a külföldiek mögött. Az Uránia kedden mutatja be Siklósi Irén és Roboz Imre Ma és holnap című társadalmi drámáját. Az izgalmas darab jó szerepeit kiváló művészi erők kreáltak. Pál grófot Somlay Artur a Nemzeti Színház ünnepelt művésze, aki különben egy ideig aradi színész is volt, a hercegnőt pedig Aczél Ilona, ugyancsak a Nemzeti Színház ragyogó tehetségű fiatal művésznője játssza. Kedves ismerősként fogja üdvözölni a közönség Ardó Ionkát, a szatmari színház szépséges primadonnáját, aki a nyáron Molnár Ferenc mozi szkeccsében, A gazdag ember kabátjában vendégszerepelt az Urániában. Ugyancsak itt játszottak Kovács Andor, Szalay Gyula és Gabányi, akik szintén pompás szerepekhez jutottak a pompás magyar filmekben. A három felvonásos dráma ötletes meséjét megkapja minden látogató és meglepetéssel fogja konstatálni, hogy milyen nagy utat tett meg a hazai moziirodalom a tökéletesedés pályáján. Nem győzzük eléggé felhívni a közönség figyelmét az Uránia szenzációs bemutatójára, melynek sikere kétségtelen.

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izso kölcsönzőintézetében, Aradon.

* A Sendomir kolostor titka. (Borzalmas orosz dráma az Apolló színházban.) Nyugati kultúreberek előtt titokzatosnak tűnik fel az orosz nép élete, amely telve van regényes motívumokkal. Egy megrázó történetet kiszakított ebből a moziirodalom a klasszikus feldolgozásban élénk hoz a „Sendomir kolostor titka” című három felvonásos drámában, amelyet kedden mutat be először az Apolló. A kép cselekménye igazi orosz talajból nő ki. Starszenski gróf, a Sendomir kastély ura feleségül vesz egy nagyon szegény leányt, akivel Varsóban ismerkedik meg egy magányos sötétje alkalmával. A gróf fiatal felesége magával visz a kastélyba egy szakállas, idősebbnek látszó embert, akiről azt mondja, hogy a nagybátyja. A gróf boldogsága határtalan addig, míg a gróf komornája fel nem tárja előtte azt a gyanút, hogy az állítólagos nagybácsi, Orgunski, a grófnő szeretője. A grófnőnek sikerül egy ízben elhárítani magáról ezt a gyanút, a gróf azonban nem nyugszik meg, hanem addig kutat, míg meggyőződik róla, hogy tényleg megcsalja a felesége. A gróf felviszi a grófnőt a gyermekét a kastély tornyába s ott kezdi faggatni az aszszonyt.

* Culp Julia dalestélye. Pár évvel ezelőtt Európa metropolisaiban egy bájos megjelenésű hollandi származású énekművésznő lépett a hangverseny pódiumra. Ez a művésznő Culp Julia. Páris, London, Bécs, Berlin, Budapestre való bevonulása valóságos diadalmenet volt. Az egész világsajtó a rég keresett Alicze Barbi utódját ünnepelte Culp Juliában. De míg Alicze Barbi főképpen a szomorú, könyfacsaró költészetet kultiválta, Culp Juliának az eleme ama édes, nevető életvidám költészete, melylyel az ő kedves csengő hangjával, nagy zenei érzékével, utólrhetetlen előadásával, vakossággal elbűvöli hallgatóságát. Mielőtt nagy amerikai tournéját megkezdene, eljön hozzánk egy december 1-én tartandó hangverseny keretében elbucszni az alföld közönségétől. Akik Culp Juliát már énekelni hallották, azok tudják, hogy ezen bucsuhangverseny számukra örökké felejthetetlen marad. Jegyek a Kerpel féle könyvkereskedésben kaphatók.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az adótörvények ismertetése. Az aradi Lloyd disztermében szerdán, november huszonhetedikén este tartja Róka József pénzügyigazgató második előadását az új adótörvények gyakorlati alkalmazásáról. Az érdekes ismertetésre a Lloyd vendégeket is szívesen lát.

Népgyűlés helyett verekedés.

— Halálosan megsebesített rendőr. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 25.

Szomorú, véres dulakodássá fajult az a gyűlés, amelyet vasárnap délután két órakor akart megtartani a Választójog Országos Szövetsége a Tattersalliban. A rendőrség azonban a köztársasági eszme éltetése miatt még a megnyitás előtt feloszlatta a népgyűlést. Amint Rédey Miklós rendőrtanácsos megjelent az emelvényen a hatóság képviselőjében, tüntetés tört ki:

— Ejjen a köztársaság! Le a számozott pribékekkel! — kiáltották a viharzó tömegből.

A rendőrtanácsos figyelmeztette a gyűlést, hogy ilyen kiáltásokat nem fog megtűrni, mire még nagyobb erővel tört ki a tüntetés. Rédey idegesen kereste a gyűlés vezetőit, de ezek még nem voltak jelen. A tömeg egyre izgatottabban viselkedett, Rédey harsányan jelentette ki:

— Ilyen körülmények között nem engedem a gyűlés megtartását.

Erre bevezényelték a lovas és gyalogos rendőröket, akik közrefogták az embereket és szép lassan terelték kifelé. Egyszerre csak eldőrdült egy revolverlövés. Hogy ki lőtt, nem lehetett megállapítani és azt sem lehetett látni, hogy hova repült a golyó. A lövés után még eszeveszettebben tolokodtak a kapu felé és nekiestek a villamos kocsiknak.

A rombolásra odaszaladt Lőre József 1631. sz. rendőr, aki ott teljesített szolgálatot, hogy megvédje a kocsikat. Alig, hogy intézkedni kezdett, hirtelen eldőrdült egy második revolverlövés és a rendőr összeesett. A golyó bal arcán a szem alatt csapódott le és a csontjól lepattanva, a nyakban akadt meg.

Ekkor a Mosonyi-utcai rendőrkapitányból 50 lovascsendőr, 30 lovasrendőr és 50 gyalogos rendőr sietett a Baross-tér felé. A lovascsendőrök karddal rohanták meg a tömeget. Talán három vagy négy esetben revolverlövés is halálos volt.

A tüntetésben tizenhárom ember sebesült meg, legsúlyosabban Flam József joghallgató, aki koponyatörést és Kostyán József asztalos, aki belső sérüléseket szenvedett. A rendőrök közül tíz ködösöktől sebesült meg, Lőre pedig, akire rálőttek, halálos sebet kapott.

A zavargók közül a rendőrség nyolcvanhatott előállított, akik ellen kihágásért eljárást indítottak. Valamennyit ötven-száz koronáig terjedő pénzbüntetésre ítélték el. Kettő ellen, nevezetesen Asztalos Gergely aszfaltmunkás és Lerner Gyula géplakatos ellen bünvádi eljárást indítottak. A tanuvalomások szerint ezek lőttek Ürge Nándor lovasrendőrré. Asztalost és Lernert a főkapitányságon letartóztatták.

TANÜGY.

(—) Óvónői kinevezés. Varga Ida okl. óvónőt kinevezték a nagykamarasi áll. óvodához rendes óvónővé.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	151

Megkezdődött a béketárgyalás

Bulgária és a porta közt.

(A török hadsereg sikerei Csataldzsánál.
— Monasztir bevétel után. — Pusztit a kolera.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Arad, november 25.

Az a siker, amelyet a csataldzsai összetűzésben a török hadsereg elért és az a kétségbeesett helyzet, amelyből Szawov bolgár tábornok alig egy hónapos kiképzettséggel bíró végső tartalékhoz és újabb szerb segítséghez folyamodik, gyorsítja a béketárgyalások útját. Hír szerint már a bolgár és török megbízottak hozzá is kezdtek a tanácskozásokhoz, amelyek ezuttal több eredményel biztatnak, mert Bulgária lényegesen leszálította kívánásait és enyhébb feltételekkel jön.

Ma érkezett híreink a következők:

A csataldzsai helyzet.

Konstantinápoly, november 25. A török főhadiszállásról ide érkezett illetékes személyiségek állítják, hogy a török hadsereg helyzete tetemesen javult. Az e hónap 17. 18. és 19-i küzdelmek a török fegyverek nagy eredményét jelentik. A bolgárokat állítólag visszaverték, de lehetetlen meg tudni, mely pontig vonultak vissza. Ugy látszik azonban, hogy még megszállva tartják Csataldzsa városát. Amennyiben a foglyul ejtett bolgárokról megítélhető, a bolgár hadsereg rossz helyzetben van. A foglyok rongyokba vannak burkolva és mint mesélik, már napok óta nem ettek kenyeret, hanem csak kukoricát. A kolera a török hadseregben hír szerint visszafejlődött. A halandóság csak föllépése első napjaiban volt meg. A koleraiban elhunyt török katonák számát ötezerre becsülik. A török hadsereg helyzetében beállott javulás a portának lehetővé fogja tenni, hogy a fegyverszünet és a béke megkötésekor kedvező feltételeket követeljen. Hír szerint a porta semmi esetre sem fog hozzájárulni a csataldzsai csatásor kitűrtéséhez és a békekötéskor a drinápolyi vilajet nagy részét vissza fogja követelni.

Konstantinápoly, november 25. Vasárnap folytatták a csataldzsai csatavonalon a tűzérési harcot.

Konstantinápoly, november 25. Egy török esztap jelentése szerint a drinápolyi őrség tegnap ismét sikeres kirohanást intézett Kirk-kilissze irányában. A bolgároknak számos halottjuk és sebesültjük volt. Ma folytatták a csataldzsai csatavonalon a tűzérési harcot.

Szófia: Bolgár távirati ügynökség jelenti: A legutóbb behívott 1913-ra besorozott újoncok kellő kiképzés után a harcra mennek.

Szófia: A hangulat itten nagyon kedvezőtlen és ellenszenves a portával szemben, amely a béketárgyalásokat mindenképpen halasztani akarja. Ennélfogva minden előkészületet megtesznek. Hatvanezer ember az 1911. évjáratból, egy havi kiképzés után utrakészült Csataldzsa felé.

Béketárgyalások.

Konstantinápoly: A béke és fegyverszünet tárgyalások ma megkezdődtek.

Szófia: A bolgár távirati iroda jelenti: ma délután egy órakor találkoztak első ízben a török és bolgár meghatalmazottak a balkisói semleges zónán a fegyverszünet érdekében való tárgyalásra.

Konstantinápoly, november 25. Izzed tábornok, aki békealkudozónak van kiszemelve, tegnap a főhadiszállásról ide érkezett. Egy ideig részt vett a minisztertanácson, azután ismét visszatért a főhadiszállásra.

Konstantinápoly, november 25. A porta Nazim pasa főparancsnokon kívül Resid pasa kereskedelmi minisztert, Nizam pasa berlini török nagykövetet és Hadi pasa tábornokot nevezte ki a béketárgyalás felhatalmazottjaivá. Ezek majd érintkezésbe lépnek a bolgár felhatalmazottakkal,

hogy megállapítsák a fegyverszünet feltételeit, a mint Bulgária módosítja eddigi feltételeit.

Konstantinápoly, november 25. Az Alemdar értesítése szerint a tegnapi miniszteri tanács megállapította a legvégső békefeltételeket és az erre vonatkozó utasításokat elküldte Nazim pasának. Írásban már megállapítottak nyolc napi fegyverszünetet, amely idő alatt a két hadseregnek sem hadállásait megváltoztatnia, sem újabb csapatokat átvennie nem szabad.

London. A Daily Telegraph jó forrásból nyerte azt az értesítést, hogy a szultán levelet írt Vilmos császárnak, amelyben felkérte a közvetítésre Bulgáriával, hogy jobb békefeltételeket eszközöljön ki. A szultán emlékezteti a császárt arra a régi barátságra, amely Konstantinápoly és Berlin között mindig fennáll, és arra kéri a császárt, hogy ne engedje Törökország tekintélyét csorbitani.

Terjed a kolera járvány.

Konstantinápoly, november 25. A város lakossága és a menekülők között tegnap 60 koleraesetet állapítottak meg. Eddig mindössze 531 koleraeset volt, köztük 247 halálos kimenetelű. Csataldzsa és Konstantinápoly között a lakosok több falut a koleraától való félelmükben elhagytak. A kolera San Stefanóban a menekülők és sebesültek között egyre terjed.

Páris, november 25. A Temps külön tudósítója Konstantinápolyból jelenti: Az angolok által vezérelt egyiptomi vörös félhold tagjai, kik a csataldzsai csatásorban tartózkodnak, jelentik, hogy a szigorú egészségügyi intézkedések folytán a koleraesetek száma az egész hadseregben az utolsó napokban napi 3000-ról napi 100-ra csökkent.

Szófia, november 25. A megejtett bakteriológiai vizsgálat megállapította, hogy a néhány nap előtt kolera-gyanús tünetek között megbetegedett katona tényleg dzsiai kolera-ban szenved. A páciens állapota javul. A kórházat, amelyben fekszik, szigorúan elkülönítették. Rögtön megtörtént minden intézkedés a járvány továbbterjedésének megakadályozására. Sem Szófiában, sem Bulgáriában más kolera-gyanús eset nem fordult elő.

Ki legyen Albánia uralkodója?

Brüsszel: Napoleon Viktor herceg van kiszemelve az albán trónra. Ezt a jelöltséget az olasz udvar is támogatja és bizonyos feltételek mellett Poincaré is kész volna támogatni.

Szkutari ostroma.

Cettinje: Az a szerb segédcsoport, amely Zsitkovics tábornok vezetése alatt Szkutari elé érkezett, 50 ostromágyut hozott, de montenegrói részről nem engedték meg, hogy a szerb tűzérő beleelegedjék az ostromba, mert a montenegrói haderő magának akarja tartani a dicsőséget, hogy Szkutari a saját erejéből hódítja meg. Több súlyos hibát követett el a montenegrói ostromló sereg és most több napos pihenés után teljes erővel hozzá fog látni Szkutari ostromához.

Rjeka, november 25. Vasárnap korán reggel Szkutari felől erős ágyúdörgést lehetett hallani. Hír szerint a török védelmi ütegek erősebben léptek skcióba. Montenegrói oldalon is erősebb méreteken vették föl a hadműveleteket. Első az időjárás.

Török összeesküvés Szalonikiben.

Atén: Az aténi távirati ügynökség jelenti: A szaloniki görög hatóságok a fogoly török tisztek között komoly összeesküvésnek jöttek nyomára. Az összeesküvésnek az lett volna a célja, hogy a jelenlegi helyzeten változtasson. A török tisztek az átadási jegyzőkönyv záradékával vissza-

éltek és a török menekültek okmányait felhasználták oly célból, hogy a rend megzavarása végett bandákat alakítsanak. A tisztek között van dr. Nazim bey is, a török lázadás egyik vezére, aki mint a vörös félhold tagja, Szalonikiben marad. E felfedezés következtében elhatározták, hogy az összes fogoly török tiszteket Görögországba szállítják.

A monasztiri harcok.

Belgrád: A török sereg, amely Monasztirból menekült, utközben a görög csapatokkal találkozott. Ütközet fejlődött ki, a görögök azét verték a török csapatokat és számos foglyot ejtettek.

Belgrád: Mivel a szerb hadsereg megoldotta főfeladatát Monasztir bevételével, ismét két hadosztály fog menni a bolgárok támogatására Drinápoly felé és Csataldzsához.

Belgrád: A szerb csapatok kardcsapás nélkül elfoglalták Ochridát.

Péter király Belgrádban.

Belgrád: Az izraelita hitközség küldöttsége aranyból készült brosurát nyújtott át Péter királynak, amelyen ez a felírás: a diadalmas királynak.

Belgrád, november 25. Péter király vasárnap délelőtt különvonaton ideérkezett. Davidovics polgármester a pályaudvar előtt hosszabb beszédben üdvözölte a királyt. A király hosszabb beszéddel válaszolt, melyben köszönetét fejezte ki a családja iránti szeretet megható kifejezéséért, megemlékezett ama harcias erényekről és önfeláldozásról, melyet a hadsereg a közkeletű tábornokokig kifejtett és hangoztatta, hogy Szerbia a balkáni szövetségben becsülettel megtette kötelességét. Beszédét éljen a szerb nép és méltó hadserege! szavakkal zárta be. Ezután a megjelent egyesületek a királynak több babérkoszorút és egy ezüst koszorút nyújtottak át, melynek lapjain a meghódított városok nevei voltak bevésvé. A király Pasic miniszterelnökkel lelkes óváció között bevonult Krisztus menyemenetelének templomába, ahol rövid hála istentiszteleten vett részt, mely után ismét viharos óváció között a földiszított utcákon át a királyi palotába hajtatott. A király kétszer jelent meg az erkélyen és a több ezer főre menő néptömeg óvációját megköszönte.

Románia kívánsága.

Bukarest, november 25. Néhány nap óta azt jelentik a külföldi lapok, hogy Danev dr. bolgár szobranje elnök Bukarestben tárgyal a román kormányval a bolgár részről Romániának nyújtandó rekompensáció dolgában. E hírekkel szemben megállapíthatom, hogy Danev még egyáltalán meg sem érkezett Bukarestbe és e pillanatban az sem bizonyos, hogy a szobranje elnökét, vagy pedig Tonsevet, a bolgár új-liberálisok vezérét fogják-e a speciális misszióval Bukaresztbe küldeni. Romániában mindenesetre rendkívül nagy várakozással tekintenek a tárgyalás elé és biznak benne, hogy a megegyezés a két kormányval nem fog nagyobb nehézséget okozni.

GYÁSZROVAT.

— Halálozások. Tegnap délután nagy részvét mellett temették el Várdy Török Gábor volt aradme gyei földbirtokost, akinek végtisztességén megjelent a város és a vármegye társadalmának számos előkelő tagja. — Az anyakönyvi hivatal jelentése alapján tévesen került az újságokba, hogy Schamberger László napszámos meghalt. Schamberger nem napszámos, hanem tekintélyes iparos volt.

Láng Győző volt kuvini földbirtokos, aki néhány év óta Aradon hivatalnokoskodik, ma Batthyány-utca 21. szám alatt levő lakásán meghalt. — Darabanth János dr. temesvármegyei tiszti főügyész ma hajnalban Meránban hirtelen elhunyt. Darabanth, aki fél év óta asztmában szenvedett, legutóbb Brioniban keresett gyógyulást, ahonnan nejével a múlt héten Meránba utazott és ma szívizélhűdésben meghalt.

HIREK.

— Urbán Iván báró. A hivatalos lap tegnapi száma közli a következő királyi kéziratot:

A Személyem körüli minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Urbán Iván Aradvármegye és Arad szabad királyi város főispánjának és törvényes utódjainak, kiváló szolgálatai elismerésül a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom. Kelt Budapesten, 1912. évi november 15-én. Ferenc József, s. k., Lukács László, s. k.

Az aradi és eszaki egyesült vasutak központi igazgatásának osztályfőnökei ma délelőtt dr. Fábry Sándor vezérigazgató vezetésével testületileg jelentek meg Urbán Iván főispánnál, mint a vasúttársulat igazgatósági tagjánál, hogy bárói rangra emelése alkalmából őt üdvözzöljék. Dr. Fábry Sándor vezérigazgató közvetlen melegséggel mutatva rá arra a szoros kapcsolatra, mely a vasúttársulatot Urbán Iván főispánhoz fűzi, ki mint a vasúttársaság igazgatóságának alelnöke a végrehajtó-bizottságának tagja kiválóságával mindig megtudta találni a módját annak, hogy a vasut vállalatot fejlődésében előre vigye, kifejezést ad a feletti örömeinek, hogy az ünneplők sorában az első között lehet s amidőn a legteljesebb mértékben megérdemelt méltóságban a vasut nevében üdvözlő Urbán Ivánt s kéri további áldásos munkásságát; teszi ezt azzal a legbensőbb kívánságával, hogy a bárói rang a kiváló törzsről egy hatalmas s az ország díszére való terebélyes családfának koronájára szálljon át.

Urbán Iván főispán meghatott szavakban mondott köszönetet az üdvözlő tisztelgésért s kifejezést adva annak a szeretetének és rokonszenvének, melyet az Acsev iránt érez, s mint a vasut vállalat igazgatója további lelkes munkálkodásáról biztosította a megjelenteket. — Holnap délből Varjassy polgármester vezetésével tisztelgnek Aradváros tisztviselői.

— A trónörökös hazaaérkezése. Bécsből jelentik: Ferenc Ferdinánd trónörökös tegnap, vasárnap délután Berlinből ide visszaérkezett. Ferenc Ferdinánd királyi herceg nem lesz jelen Triesztben november 30-án a Prinz Eugen Draughtnak tengerrebecsátásán. A haditengerészetből csak három cirkáló hajó lesz ott s ezek is néhány óra múlva visszamennek Polába.

— Házasság. Jakabffy Lajos földbirtokos e hónap 27-én tartja esküvőjét Fábry Nórával, Fábry Sándor dr. vezérigazgató bájos és nagyműveltségű leányával Aradon.

— Aradra szökött menyasszony. Tegnap délelőtt az aradi rendőrség egyik detektívje diszkrét távolságban egy elegáns fiatal urileányt kísért magával az aradi rendőrségre. A főtton sétáló közönség észre sem vehette, hogy a mellett, barna kisaszony és a detektív egy helyre igyekeznek. Feltűnés kerülendő — volt a jelszó, mert a rendőrség csak a szülői házba akarta visszajuttatni a gyorsan hevülő, lobbanékony leányt, aki meggondolatlanul szökött el hazulról és másfél napig egy aradi szállodában tartózkodott. A brádi rendőrség megkereső sürgönyéből tudódott ez ki, továbbá az is, hogy az urileány, aki S-nek a leánya, egy ottani tanárnak menyasszonya, akivel azonban valami miatt összeeszküldött. Egy aradi ur embernek, V. L.-nek sürgönyözött a saját vőlegénye nevében és jelezte, hogy Aradra érkezik. Az aradi ur kiment a vasuti állomásra, hogy barátját várja, de helyette egy viruló szépségű fiatal leány lépett elébe, aki oltalmát és segítségét kérte és őszintén bevallotta, hogy miért szökött meg a szülei házából. Az aradi ur minden rábeszélő tehetsége kevés volt ahhoz, hogy a meggondolatlan gyermekleányt rögtön visszatérésre készítse. Egy nap telt el sürgönyváltással és telefonálással, míg végre a szülők kérésére a brádi és az aradi rendőrség beavatkozására ismét vasutraült a családott menyasszony és ígéretéhez képest elutazott Brádra. A rendőrségen legalább azt ígérte, hogy Brádra utazik.

— A nyomorgó könyvelőnek újabban báró Bohus Zsigmond Arad, 20 koronát küldött. F. hó 24-én kimutattunk 1207 korona 10 fillért, ehhez hozzá a mai 20 korona, összes gyűjtésünk 1227 korona 10 fillér.

— Kormánytilalom a mozgósítási hírekre. Vasárnapi lapunkban jelentettük, hogy a kormány rendeletet ad ki, amelyben megtiltja a lapoknak a monarchia területén való csapatmozdulatok közlését. Aki a rendelet ellen vét, nyolcezer koronára és öt évi államfogházzal büntetik. A kormányrendelet tegnap jelent meg és szó szerint a következő:

A m. kir. minisztériumnak 1912. évi 6.966—M. E. számú rendelete, a katonai intézkedések hírlapi közzétételének tilalmáról fenálló rendelet tárgyában. A m. kir. minisztérium figyelmeztet mindenkit, hogy a katonai intézkedések hírlapi közzétételének tilalma tárgyában 1909. évi március 20-án 875—909. M. E. szám alatt kelt rendelet most is hatályban van és szövege a következő:

„Minthogy a katonai intézkedésekről egyes hírlapok oly cikkeket közöltek, amelyek amellett, hogy a lakosságot indokolatlanul nyugtalanítják, a véderő elhelyezése és mozdulatairól is tájékoztatást nyújtanak; a m. kir. minisztérium a fegyveres erő állásáról, mozdulatairól, erejéről és működéséről, az erődök és erősítvények állapotáról, ugyancsak a fegyverek, hadiszerek és szerelvények mennyiségéről, vagy élelmiszerek hollétéről, mennyiségéről és minőségéről, vagy szállításáról szóló hírlapi közléseket ezenel megtiltja. Az így tartalmu közleményeknek sajtó útján való közzétételét az 1878. évi V. t. c. 456. § a öt évig terjedhető államfogházzal és négyezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel sújtja. Ez a tilalom a kormány által nyilvánosságra hozott tudósítások hírlapi közzétételére nem terjed ki.“ Budapest, 1912. évi november 23-án. Lukács László s. k. m. kir. miniszterelnök.

— Letartóztatott lázító lelkész. Pancsováról jelenük: Pancsován ma fenyves nappal, a város legelőkelőbb szállodájában letartóztatott egy szerb papot, mert hazaáruló és felségsejto kijelentéseket tett az egybegyűltek előtt. A Kontilovics-szálloda kavenázaban nagyobb társaságban ült Dávidovics Obrad szerb pap. A naboruról folyt beszéd és Davidovics, aki nyíltan a szerbek mellett foglalt állást, annyira elragadta magát bűnös szenvedélyében, hogy meg a király személyét is belevonta a vitába és tiszteletlen módon, sértő szavakkal nyilatkozott róla. Majd a monarchia és főleg a magyarság ellen fordult szennyes beszédevel és legutabb szidalmakkal illette a magyarságot.

— Nemsokára itt lesznek belgrádi testvéreink, — kiáltotta — és ki fognak irítani benneteket az utolsó szálíg!

Dávidovics azonban nem sokáig vitézkedhetett. Csakhamar csendörök jelentek meg a kaveházban és a papot az ügyészségi fogházba kísérték. A vizsgálóbíró kihallgatta a felségsejto és hazaáruló papot, aki vizsgálati fogságban marad az eljárás befejeztéig.

— Osztrák hadnagy orosz fogságban Varsóból jelentik: A rendőrség tegnap házmozgást tartott Osterva színész lakásán és ott találta Podgowski közös hadseregbeli hadnagyot, aki színész barátjának esküvőjére Varsóba jött, Osterva nővérével együtt. A rendőrség letartóztatta és még most sem bocsátották szabadon.

— Elnökválasztás a budapesti újságíró egyesületben. A Budapesti Újságírók Egyesülete vasárnap délután rendkívüli közgyűlésén elnököt és főtájkárt választott. Elnök lett a három jelölt: Heltai Jenő, Márkus Miksa és Szalmári Mór közül Márkus Miksa; főtájkárra Purjesz Lajost választották, akinek Mikes Lajos dr. volt az ellenjelöltje.

— Családi dráma. Budapestről jelentik: Véres családi dráma Orient ma délután Budapesten. Petrik Zsigmond magánhivatának ez év májusában feleségül vette özvegy Gottlieb Sámuelné Szerena nevű leányát. A fiatal pár csak négy hétig élt együtt, azután külön voltak. Az elvált nő anyjának Amazon-utcai 6. számú lakásába költözött. A férfi többször kísérletet tett, hogy az asszonyt visszaadegesse magához, beiktette, de az anyos nem engedte vissza leányát férjéhez. Tegnap aztan sikerült a férfinak kapactalni az asszonyt. Ma délután ujra telemt lakasukba és az asszony már rá is állott, hogy visszaszamegy, de az anyos erősen utakozott ez ellen. Heves családi jelenet után revolvert rantott elő a férfi és háromszor a nőre lött. Két golyó feleségét találta fejen, egy pedig az anyost. Mikor a nők összeestek, a férfi öngyilkos akart lenni, de az odasiatő hazbellek kicsavartak kezéből a revolvert. A rendőrség letartóztatta.

— Török kapitányból magyar földbirtokos. Kaposvárról jelenük: Azarki megmondhatta volna, hogy ez lesz a vege. A nagy török magyar barátkozasbol szep torok-magyar összehazasodás. Kaposvár kezdte meg a sort. Ide vagy másfelé azaz azok közül a török narcosok közül, akik atmenekulve Boszniaa, a háboru végéig a mi lefegyverezett vendégeink lettek. A Kaposvárra került csapat vezere Mauzir Sednik kapitány, imponáló külsőjű, szep, szakállas usztur, mindössze harminc éves s hose a hirtelen szövdött szerelmi regénynek. A dalás katonatiszt, aki intelligens, muvelt ifju török, a st.-cyri katonai akadémiát vegezte s egyebkent százezer torok iontja van a Credit Lyonnaisben, szivesen látott vendége a kaposvári ur koroknak. Így került össze W. gabonakereskedő szep fiatal leányával, a társaság kedvencevel. S az ismeretségből csakhamar eros vonzalom lett. Ma mar odag jutott az ugyan, hogy Mauzir Sednik kapitány vissza sem megy többé Törökországba, nagyon ekeserutette az ifju-törökök üdöztetése s diplomáciai unon intertetu el hazajával menekülesenek a dolgot. Rangjáról lemond s mint magyar földbirtokos Kaposvár mellett fog gazdálkodni.

— Ellopott bankjegyek. Ma délelőtt megjelentek a rendőrségen Kurtucz Mózes és Inyoon Flore macsai lakosok és bejelentették, hogy ez utóbbi 1290 korona készpénzt, amely 150 darab tuz és husz koronás bankjegyekből áll, elvesztett. Inyoon szombaton eladott Zurek Károly aradi hentesnek hat darab disznót és ezek arat vette fel, a pénzt tekete bór erszenybe tette és kabátjának belső zsebében helyezte el, az uton azonban kirazta abból. A rendőrség már meg is tette az intézkedéseket, hogy a nagy összeget megkeritsse. Egy orával később ismét megjelent a ket macsai gazda a rendőrségen, azonban most mar egy rendor is volt velük, aki 1200 korona bankopénzt szorongatott a kezében és izgatott hangon jelentette Moldovan Ödön rendőrhadnagyának, hogy megkerült a pénz, amely azonban el sem vészett. Kurtucz, akinek tulajdonat a disznók alkotak, ugyanis nem tudott belenyugodni abba, hogy tarsa, aki a sertések eladasával csak meg volt bizva, a pénzt elveszietta volna és a vasut fele ballagva nirtelen rendört hivatott, akit arra keri, hogy a vele lévő gyanus embert kutassa ki, mert meg van arról gyözdve, hogy a pénznek nála kell lennie. A rendor eleget is tett ennek a felhivasnak és csakugyan Inyoon kabátjának kifordított ujjában egy csomagban meg is találta az 1200 koronát, azonban 90 koronát már nem tudott előadni. A rendőrség bűnügyi osztályán jegyzőkönyvet vettek fel és megindították a furfangos ember ellen a bűnügyi eljárást.

— Agyonnyomták a romok. Az aradmegeyi tamándi pusztán Mócz Flórián a disznókat olyan ölba hajtotta be, amely dűledező állapotban volt. A disznópásztor elaludt és éjszaka az ől összeomlott a feje fölött, úgy, hogy a romok agyonnyomták.

— Ongyilkos öreg asszony. Özvegy Fericsán Jakabue ujszentannai öreg földmives asszony hosszú idő óta gyógyithatatlan betegséghen szenved és e miatt tegnap egy vízzel telt vályogvető gödörbe ugrott, amelybe belefulladt.

— **Halálra gázolt gyermek.** Tegnap délután *Szeleke Árpád* sofőr gépkocsijával a temetőből jött a Pécskai úton végig. A 8. számú ház előtt az uttesten játszadozott *Varga István* automobilgyári raktármunkás 5 éves István fia. A sofőr, a rendőri vizsgálat szerint fékezett, a gépet meglassította, mikor a gyermek közelébe ért. Ez azonban nem használta fel ezt az időt arra, hogy az uttestről elfusson, hanem megállt. A sofőr abban a hiszemben, hogy elhajthat a fiu mellett, meggyorsította a tempót, el akart vágtatni a gyermek mellett, aki azonban a szó teljes értelmében beleszaladt ekkor a gépbe, melynek kezeke úgy ütötte el, hogy koponyatörést szenvedett és holtan terült el a földön. A rendőrség a sofőr ellen megindította az eljárást.

— **Kabátok az iskola folyosóján.** (Panaszok levél.) Egy különös intézkedésre akarjuk a tekintetes szerkesztőség figyelmét felhívni. A Ferenc-téri polgári iskolában a tanári kar utasítást adott, hogy a tanulóknak nem szabad a tanterembe bevinni felső kabátjaikat, hanem a folyosón elhelyezett fogasokra kell akasztani. Az intézkedést higiénikus szempontból méltányolni lehetne — ha az urak egyúttal gondoskodnának arról is, hogy valaki őrizze is ezeket a kabátokat. Erről azonban nem gondoskodtak s így nem esoda, hogy a folyosóról, ahova mindenki bejuthat s ahol órák alatt nincs senki, egymásután lopkodják el a kabátokat. Egyikünk pár nappal ezelőtt vett fiának negyven koronaért ruhakabátot, de még ugyanaznap ellopták a kabátot egy öt koronás keztyűvel együtt. Pedig azt mondani sem kell, hogy a szülők nincsenek abban az irigyesreméltó helyzetben, hogy egy szezonban többször is vehessenek kabátot fioknak. Tessek a tanári karunk gondoskodni arról, hogy valaki őrizze is ezeket a kabátokat, vagy pedig tessék megengedni, hogy úgy, mint a tanár urak, a tanulók is bevihessék felöltőiket a tanterembe. Tisztelettel több szülő.

— **Fodrászok szervezkedése** című tegnapi cikkünkre vonatkozóan *Ursz Radó*, *Kristóf György*, *Zombory Gyula*, *Keil Miklós*, *Papp J.*, *Kornett Gerő* és *Karagyi János* aradi borbélyok annak a közlését kérik, hogy néhány nappal ezelőtt több aradi borbélyt felszólítottak, lépjenek be a keresztényszocialista pártba, mert a párt programjához tartozik a különböző szakmák számára szakiskolákat, szaktanfolyamokat fölláttatni. Szekeres László dr. lelkész már tárgyalt egy aradi fodrásszal ez ügyben, aki informálta is erről a kartársait egy szakgyűlésen. A fodrászok azonban kijelentették, hogy ilyen lépésre csak az esetben határozzák el magukat, ha a tanfolyam vezetői nyíltan kijelentik, hogy nem szolgálnak a szakiskola felekezeti célokát és ha a közönség ezt helyeselné. Bármennyire is szeretnék a szaktanfolyamot, úgy nem kívánják, hogy ezért keresztényszocialisták legyenek. — *Turóczi* fodrász is kijelentette előttünk, hogy őt már régebben be akarták vonni a mozgalomba, de amikor megtudta, hogy felekezeti alapon történik a szervezkedés, akkor ő kijelentette, hogy ne számítsanak rá s azóta távol tartotta magát a tanfolyam szervezésétől.

— **Merénylet egy épülő Dreadnought ellen?** *Fiuméből* jelentik: Városzerte az a hír terjedt el, hogy a Ganz Danubius-gyár fiumei hajótelepén épülő negyedik Dreadnought ellen ismeretlen tettesek merényletet szándékoztak elkövetni. Állítólag fel akarták robbantani az épülő hajótestet és ezért egy század gyalogos katonát rendeltek ki a Dreadnought csuszda őrzésére. Más verzió szerint a trieszti Stabilimento Technico ban épülő harmadik Dreadnoughtot akarták a merénylők felrobbantani és ezért helyezték katonai őrzet alá a fiumei Dreadnoughtot is.

— **Megégett cselédleány.** *Slebanyik Katalin* cselédleány, aki *Telbisz* honvédszázados *Ferdinand* utca 5. számú házában levő lakásán ma a kályha tüzenél padló festéket melegített, súlyos égési sebekkel borítva, került a kórházba. A festékben lévő szpiritusz a meleg következtében felrobbant és égni kezdett, meggyújtotta a cseléd ruháját, elégette az arcát, a haját és több testrészét. Mire a házbeliek eloltották a tüzet, a leány már eszméletét veszítette. Állapota igen súlyos.

— **Üzlet áthelyezés miatt rendkívüli lezártított árak** Hegedűs Gyula cégnél Arad, *Andrássy-tér* 15.

— **Elintézett pofonok.** Egyik brassói lapban olvassuk a következő nem mindennapi történetet, amelyet *Neuman Gerő* kereskedelmi utazó hozott a lap tudomására:

E hó 20-án, kedden délután 1 órakor, — írja az utazó — amint beérkeztünk a nagy állomásra Bertalan állomásra, előbb egy elegánsan öltözött és intelligens megjelenésű 19—20 év körüli fiatalember szállt be abba az I. oszt. kocsiba, melyben én voltam. Azután ugyanabba a kocsiba egy fiatal főhadnagy ült be. A katonatiszt helyet foglalt a fiatalember mellett, aki, midőn a vonat elindult, azonnal szundikálni kezdett. Körülbelül Feketehalomnál lehettünk, s midőn a főhadnagy hosszabb kislét után sem jött be a fülkébe, a fiatalember végigdült az üléseken és elaludt. Alig 5 perc múlva bejött a főhadnagy és költögetni kezdte a fiatalembert. Mivel a fiatalember mélyen aludt, a katonatiszt szépen leemelte az ülésekről és tapintatosan felébresztette. A fiatalember erre felugrik és egy hatalmas pofont vágott a főhadnagy képére. A főhadnagy azonnal kardját kapja, mely a polcon volt és azt a balkezeiben felemelve, jobb kezével visszaadja a pofont a fiatalembernek, mire a fiatalember ismét pofonnal felelt. Már éppen bele akartam szólni a dologba, amikor a legnagyobb meglepetésemre a főhadnagy kezét nyújtja a fiatalembernek, ezeket mondja: — Ügyes, bátor gyerek. *Kvittelek vagyunk.* A fiatalemberrel azután, visszautazásom alkalmával megtudtam, hogy egy *S. J.* nevű brassói fakeskedő hivatalnok. A főhadnagy nevét nem sikerült megtudnom.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 26-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Mezei Andor napszámosnak Erzsébet nevű leánya. Mohácsi Imre napszámosnak János nevű fia. Horváth János kovácsnak János nevű fia. Sándor Péter fékezőnek Péter nevű fia. Vank Károly mászárósnak Mária nevű leánya. Schütz Jenő szőlőnek Jolán nevű leánya. Sekkel Imre géplakatosnak Mária nevű leánya. *Meghalt:* Kovács Pál 74 éves lakatos neje. Öz. Tesits Lukácsné 76 éves magánzónő. Öz. Hirschl Ignác 98 éves magánzónő. *Házasságok kötött:* Budai Mihály áll. felv. Nánási Eszterrel. Dán Despot vasöntő Marten Erzsébettel. Szántó Márton kalauz Szöllősi Máriaival. Juhász István fékező Szöllősi Juliannával. Popa Miklós gépész Schleifer Erzsébettel. Stefu György kereskedő Bodea Saroltával. Pap Jenő lakatos Schweiger Jankával. Kis Gyula lakatos Kocsis Sárával.

— **Modern ékszerek, műtővös tárgyak** nász, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányú órák szolid arban beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznel Arad, *Andrássy-tér*, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Katonamulatság emberhalállal.** *Zágrábról* jelentik: Ma ejjei több baka és a 70-ik ezred egyik káplára egy ejjei mulatóhelyen mulattak. Amidőn az 53 ik gyalogezred őrzője a helyiségben megjelent és a katonákat az Erlaubnischein felmutatására felszólította, két baka az őrző parancsnokára, egy káplára vetette magát és bajonettel megsebesítette. Az egyiket tartóztatták, a másik az utcára menekült. Amidőn a „merénylő” felszólításnak nem tett eleget, az őrző utána lőtt. Halálosan megsebesülve összeesett, a kórházba vitték, ahol nem sokára meghalt.

— **Megszűnt a sertésvész Aradon.** *Green* Nándor főkapitány ma közölni tezte, hogy Aradon a mai nappal megszűnt a sertésvész és pénteken már felhajthatok a sertések a heti piacra.

— **Szerencsétlenség egy moziban.** *Bilbaó*ból táviratozzák: Egy mozgófénykép-színházban előadás közben, melyet többnyire nők és gyermekek néztek végig, egyszerre tüzet kiáltottak. A nézők között pánik tört ki. Husz gyermeket, valamint több asszonyt és aggyasztant a tolongásban agyonnyomtak. — Másik bilbaói távirat ezt mondja: Az itt levő cirkuszban tegnap este tűz miatt pánik tört ki a látogatók között. A pánik úgy keletkezett, hogy egy néző minden alap nélkül tüzet kiáltott. Negyvennégy ember meghalt és igen sokan megsebesültek. A hatóság letartóztatta a cirkusz egész személyzetét.

— **Karácsonyi fényképajándékot**, úgy szintén kis kép Platin Aquarel, Sepsai és Pastel nagytárasokat lehető jutányos árak mellett, művészi kivitelben készítek. Ez uton kérem a nagyközönséget, hogy becses megrendelését lehetőleg előjegyezze szerint szíveskedjek eszközölni. Kiváló tisztelettel Nagy Géza, *Andrássy-tér* 22. sz. (Polgári takarékpénztár) Telefon 922.

— **Törmelék tea, teasütemények, finom minőségű tea rumok** *Kotányi paprika lerakáiban József főherceg ut 3.*

— **Öngyilkos bankbizományos.** *Budapest-ről* jelentik: *Bachrach* Gyula ötvenhat éves bankbizományos ma reggel döbling villájában ölkasztotta magát. Rokoni azt mondják, hogy álmatalanságban szenvedett és hogy elmezavarában követte el az öngyilkosságot. Egy másik verzió szerint, amely valószínűbb, a börzén szenvedett nagy veszteség kergette a halálba. Még néhány héttel ezelőtt másfél milliója volt s nemcsak mint két nagy bank bizományosa, hanem mint számos magánkliens megbizottja is igen sok pénzt keresett. Az utóbbi időben erősen spekulált beszre s akkora vesztesége volt, hogy deficitje két millió koronára rugott. A mostani súlyos pénzügyi helyzetben nem tudott annyi pénzt szerezni, hogy ezt a veszteséget rendezhette volna s ez kergette a halálba. *Bachrach* két leányt hagyott hátra.

— **Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget**, hogy bevásárlási utamból megjöttek és magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi őszi és téli modell újdonságokat. Üzletem régi jó hírneve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó árai mellett senki sem versenyezhet velem. *Grünblatt Antonia* női kalap dívatérme *Szabadság-tér* 11. 1756

— **Uri hölgyközönséget értesitem**, hogy női dívaterrmet *Rákóczi-utca* 7. sz. alá helyeztem, ahol módomban áll tisztelt megrendelőim igényeit minden fennakadás nélkül leggyorsabban kielégíteni. Tisztelettel *Huppert Henrik* női szabó. 7450

— **Ujonnan átalakított és megnagyobbított ékszerüzletemet** ajánlom a nagyközönség szíves figyelmébe, hol elsőrendű ékszerek nagy választékban legelőnyösebben kaphatók. Ékszerkészítéseket és javításokat legszakszerűbben elvállalok. *Waldmann I. Szabadság-tér* 15. 5761

— **Papírfeldolgozó vállalat** *Ingusz I. és Fia* Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszoru- és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlataikat kérni.

— **Hogy van megelégedve szappanával?** Vásároljon jó szappant, hogy ezáltal pénzt takarítson, vagy pedig súly árú vételével akar takarítani, amiáltal ön koronákat és forintokat veszít, ruhái rongálása és a megnehezített munka folytán. Súly szappan ugyan néhány fillérel kevesebbe kerül, de tiszta jó szappan ezt a különbözetet tizszeresen megtéríti. Sunlight-szappan takarékoskodni segíti Önt; mert ruháit kiméli gyorsabban és kevesebb fáradsággal tisztítja.

— **Szép babák és más játékszerek** legolcsóbban *Hegedűs Gyula* cégnél.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(Fölbontott levelek.) A háborus hírekről beszéltek természetesen a kávéházban.

— A helyzet nagyon komoly! — kockáztatta meg a fontos kijelentést a külpolitikai asztaltárs. A dolog úgy áll, hogy mozgósítani fognak egy két napon belül. A feszültség ugyan már nem olyan nagy, de Oroszország és Szerbia népe háborút kíván. Ma már ott tartunk, hogy a Szerbiából érkezett minden levelet felbontanak!

Valaki kételkedve vágott közbe:

— Ezt nem hiszem! Ma, a huszadik században ez lehetetlenség!

— Pedig úgy van — folytatta a külpolitikus — mert másképp kérem — hogy tudná elolvasni a címzett.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. J. Csokonai Vitéz Mihály írta. A szöveg közlésére nincs helyünk.

R-e. Várjon még 8—10 napig. Akkor aktuális lesz.

NEUMANN M.

uri szabó
és. és kir. udvari és kamara szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5112

Elősmert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

PATYOLAT TISZTASÁG

és a legkellemesebb
frissesség jellemzi a

Sunlight Szappannal

kezelt ruhaneműeket. Gyorsan tisztít, kíméli a szöveteket és a színeket. Maró alkatrészekről mentes, ezért a legjobb biztosíték ruháink időelőtti elromlása ellen.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

6601

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A M. A. R. T. A. tőkeemelése. Tegnap tartotta Budapesten a M. A. R. T. A. igazgatósága ülését, melyen elhatározták, hogy a közgyűlésnek a részvénytőkére vonatkozó határozatát most már végrehajtják és a részvényaláírási hirdetményt kibocsátják. Hatszázezer korona értékű részvény kerül kibocsátására. Értéktőlunk szerint a részvények átvétele biztosítva van.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tájékoztató tudósítás.

Budapest, november 25

Készáru.

Kínálat, vételkérő korlátolt 15 ezer mm. 5 fill. magasabb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Búza 1913. áprilisi	12.09—12.10	12.70—12.08
Rozs 1913. áprilisi	10.57—10.58	10.56—10.57
Tengeri 1913. májusi	7.88—7.89	7.87—7.88
Zab 1913. áprilisi	11.17—11.18	11.16—11.17

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (nov. 25.)

Magyar hitel	—	—	—	—	779.—
Osztrák hitel	—	—	—	—	601.—
4% koronajáradék	—	—	—	—	84.05
Osztr.-magy. államvasuti	—	—	—	—	869.—
Jelzálogbank	—	—	—	—	417.—
Lezámitolóbank	—	—	—	—	505.—
Hazai Bank	—	—	—	—	284.—
Magyar Bank	—	—	—	—	581.—
Keresk. Bank	—	—	—	—	3715.—
Rimamurányi	—	—	—	—	687.—
Balgótarjáni	—	—	—	—	720.—
Közl. Vasut	—	—	—	—	661.—
Városi Villamos	—	—	—	—	871.—

Bécsi értéktőzsde (nov. 25.)

Osztrák hitel	—	—	—	—	598.—
Magyar hitel	—	—	—	—	797.—
Osztrák-magyar államv.	—	—	—	—	885.50
Déli vasut	—	—	—	—	99.50

A Temesvári Lloydársulat tarménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 912. nov. 25. Búza 75 kilogrammos 20.70—20.80, 75 kilogrammos 20.90—21.00, 77 kilogrammos 21.00—21.10, 78 kilogrammos 21.10—21.20. Rozs (prima) 19.00—19.05 (közép) 18.50—18.60, Arpa (sérűző) 20.10—20.40, (takarmány) 18.70—18.80, Zab (prima) 20.45—20.55, kő-

(ép) 19.65—19.75. Tengeri régi, (magyar) 19.90—20.00, új 11.40—11.50, (román) régi 19.90—20.00, új 11.40—11.50. Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsza) 6.30—6.40.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1912. november hó 26-án:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Bál az udvarnál.

Operette 3 felvonásban. Írta: Stark Vilmos. Fordította: Hervai Frigyes. Zenéjét szerzte: C. M. Ziehrer. Kar-nagy: Tilger Arpad. Rendező: Bolgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

A herceg	Balázs Bálint	Malten	Keller Iván
Dom, ögróné Benkőné.		Kessler gróf	H. rold Ede.
Erzsébet	Nógrádi M.	Roden Ottokár	Győző A.
Anyaherceg	László Etel.	Coralie Roque	Sz. Rontay B.
Kola, gróf	Huszár K.	Claire	Vágó Boris
Halden Ivon	Dióssy Nusi.	Stabel	Po gar S.

Kezdeté este 8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. november 26-án:

1. Polidor életunt. Humoros. — 2. Gaumont - hirdó. Látványos. — 3. Ma és holnap. Társadalmi dráma. Három felvonásban.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadi

Ma kedden, 1912. november 26-án:

1. London. Természetutáni felvétel. — 2. Egy nedves nászut. Kacagtató vígjáték. — 3. Sendomiri kolostor titka. Orosz rémdráma 3 felvonásban. — 4. Ulk viccek. A legújabb mozgófénykép rendkívüliségek.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatódva 11-ig tartatnak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártzék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél. — Saját zenekar. — Ruhátár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik szeretett anyánk

özv. Tessits Lukácsné

elhalálása alkalmából mélyszégyes gyászunkat részvétük nyilvánításával és a temetésen való megjelenésük által enyhíteni igyekeztek, fogadják a magunk és családunk nevében őszinte köszönetünket.

Arad, 1912. november 25-én.

7689

Tessits Sándor és neje.

December elsején,

vasárnap esti fél kilenc órakor tartja

Culp Julia

a világhírű
énekművész

egyetlen dalestélyét a

„Fehér Kereszt”

nagytermében.

JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2
koronájával

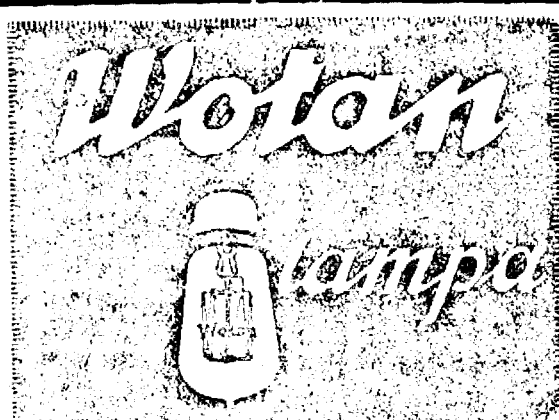
KERPEL IZSÓ

könyvkereskedésében válthatók.

A hangverseny műsora:

1. SCHUBERT:	2. SCHUMANN:
Der Neugierige	Zu der Freude
Ungeduld	Dein Bildnis
Pause	Waldesgespräch
Eifersucht und Stolz	Mondnacht
Der Müller u. d. Bach	Frühlingsnacht
Des Baches Wiegenlied	
3. BRAHMS:	
Die Mainacht	
Minnelied	
Das Mädchen spricht	
In Waldeseinsamkeit	
Ständchen (Der Mond steht)	

Zongorán kíséri: DIENZL OSZKÁR.

Nyíltér.**TEA
RUM****ATLANTIKA****ARAD,
Andrássy-tér 20.****Alkalmi cipő**
kedvelt facon
minden
szinben
kapható**Kutányi J. Arad,**
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.**Okvetlen
ruhaszükségletét
Korányi**Jenő nagyruházában. Szabadság-
tér. Meglepő olcsó árak. Óriási
választék 5441

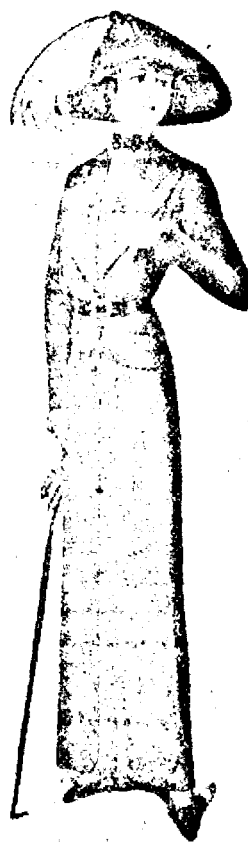
huzott drótszállal.

kb. 75% áram megtakarítás.

TÖRHHETETLEN!Magyar 6909
SIEMENS-SCHUCKERT-MÜVEK
Budapest, VI., Teréz-körút 36.**Egy 2 középiskolát végzett 14 éves
ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.****Cipő különlegességek
Iványi Menyhért
Aradon, Forray-utca**Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna ... 13 K.
Antilop divat magas cipő ... 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy
választék Gyukits kalap ... 10 K.
Női vagy férfi sevrő cipő ... 9 K.
5451**Névjegyek**csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.**UJ.
MARGIT HAJFESTŐ.**Remekül fest világos valamint sötétbarnára,
feketére, bármely haját, szakált, bajuszt, azonnal
tartósan, lemoshatatlanul minden nehézség nélkül,
előkészület nem szükséges.Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a
legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az ere-
detitől meg nem különböztethető csak egy üvegből
áll, laikus is végezheti a hajfestést.Ártalmatlan
nem tartalmaz ólmot
nem tartalmaz ezüstöt
nem tartalmaz rezet.**organicus vegyület**

Ára 1 korona.

1506

Készítette:
gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza ARADON.
1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.**ÉRTESÍTÉS!**Van szerencsém a nagyérdemű hölgy-
közönséget tisztelettel értesíteni, hogy külföldi
tanulmányutamból visszatérve, női divat és
confectio műtermemben a munkálatot ismét
megkezdtem.Műtermemben a legegánsabb kivitelű an-
gol costumok, séta-, házi öltözékek, menyasz-
szonyi, bál-, örömanya és gyászruhák, továbbá
különlegességi színházi blousok, köppenye és
estélyi öltözékek pontosan, a megrendeléshez
híven és időre elkészíttetnek.Egyben értesítem a nagyérdemű hölgy-
közönséget arról is, hogy a legizlésebb kül-
földi divatlapjaim a megrendelő közönségnek
rendelkezésére áll és hogy sürgős esetekben
bármilyen kivitelű ruhát 3 nap alatt elkészítek.Végül pedig arról is értesítem a nagyér-
demű hölgyközönséget, hogy műtermemben a
varrás és szabászatot bárki is 3 hónap alatt
elsajátíthatja, amelyért járó honorárium kölcsö-
nös megállapodás tárgyát képezi.

Kiváló tisztelettel:

4548

Erdélyi Andornénői divat és confection műterme
Aradon, Rákóczi-utca 4. szám.**Használt ólom megvételre kerestetik.**Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiu cipők,
vizhatlan**Vadász cipők**őszl és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egyesülden

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kisárolag

WEINBERGER JANOS-NAL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Értesitem az igen tisztelt helybeli és vidéki
hölgy közönséget, hogy
angol és francia női divattermem
Deák Ferenc-u. 4. sz. alá helyeztem át.

Új himző és előnyomda üzlet!

Értesítjük igen tisztelt ismerőseinket és a nagy hölgyközönséget, hogy Deák Ferenc-utca 32. alatt egy jól berendezett

himző és előnyomdai intézetet

nyitottunk, ahol is hivatkozva a téren való szakismereteinkre módunkban áll legizlésebb színes, fehér és arany műhimzőket elkészíteni, ugyisintén bármilyen komplikált, sőt azokat leggyorsabban előállítani.

Elvállalunk teljes keletgyéket legrovidebb idő alatt elkészítésére. 7474

Szíves pártfogást kérünk

Wirtschafter Testvérek.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára.

Gyermekekocsik

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmu és játéka-áru üzletében 1871

ARAD, Szabadság-tér 21.

További szíves pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel

Szigetiné Bickel Ilonka.

MEGNYILT
Petrovics János és Társa
műmalma

és első aradi olaj-gyára:

Aradon, Gyár-u. 7. sz. alatt.

Minden mennyiségben buza és rozs magas kereskedelmi és sima őrlésre, valamint árpa és tengeri darálására be-
rendezve a modern technika vívmányainak megfelelőleg
Jutányos árak. 7580 Pontos kiszolgálás.

Telefon sz. 851. Telefon. sz. 851.

Legolcsóbb és legjobb cipő be-
szerzési forrás Aradon, Boros
Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyel-
mébe ajánlom saját készítményű
kész

férfi-, női- és gyermek-cipő
raktáramat, hol állandóan dus vá-
lasztékot tartok mindennemű leg-
divatosabb és legtartósabb cipők-
ből legolcsóbb árakban. Megrende-
lések gyorsan és pontosan elké-
szíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczy Imre,
uri- és női cipész.

Értesítés!

A n. é. közönség szíves tudo-
mására adom, hogy a

Forray-utcában levő
mészáros- és hentes üzletben

a mai naptól kezdve az alant
előnyarákért lehet a legjobb mi-
nőségű husokat venni és pedig:

1-ső rendű hizott marha-	1 K 44
hus eleje kg.-monként	
Leves husok: hátulja	1 K 60
Pecsénye husok kg.-ja	1 K 76
Gulyás hus	1 K 52
Sertés hus: karaj kg.	1 K 92
Sertés hus más részek- ből kg.-monként	1 K 76
Fiatál borju hus eleje kg.	1 K 92
Fiatál borju hus hátulja	
1 kg.	2 K 40
Szalonna és zsír kg.	1 K 76

Szíves pártfogást kér

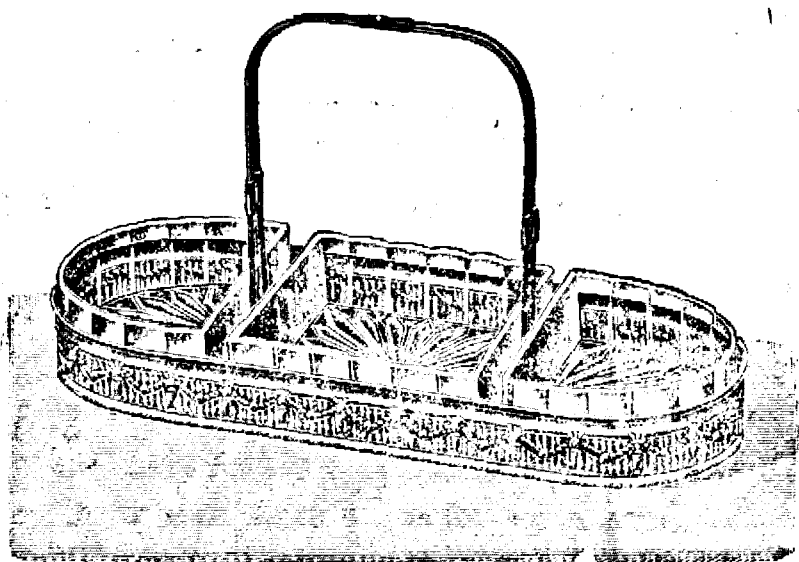
7488 FARKAS GYÖRGY.

Alkalmi eladás! Kiköltözés miatt

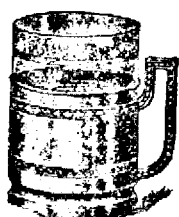
összes raktáron levő áruk mai naptól rendkívül olcsó árakban lesznek elárusítva

FISCHER MÓR üveg, porcellán, lámpa és diszmuáru üzletében
Aradon, Andrássy-tér 20. szám alatt.

Telefon 568.

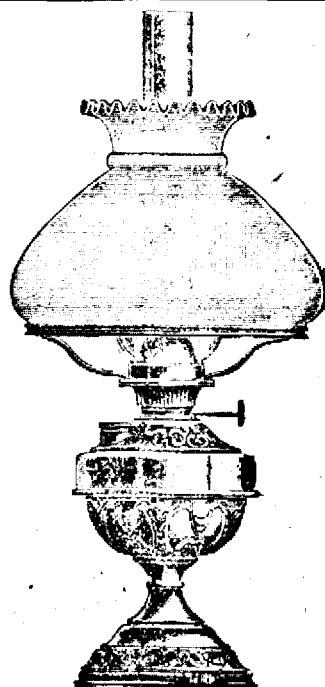

3 részes Cabaret oxidált ezüstüstözéssel K. 3-60.

ezüstözött oxidált
teapohár K. 1-90,
6 személyes tálcá
hozzá ezüstözve K 3

Asztali lámpa fémből 11-es felszerelés.
sz. K. 3-40.

Brünnszövetek

uri ruhák alk. átőre legelőbb gyári áron kaphatók

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN. Schwedeng 41. 9981

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Dus minta válasszék megtekintésre bérmentve küldetük. Tsz

4096—1912. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyhalmágyi kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság köz-hírré teszi, hogy Krisán Juon I János tiszafalvai lakos végrehajtá-tonak Dereu Petru I Pável tiszafalvai lakos végrehajtást szenvedő elleni 76 kor. tőke, 19 kor. 40 fillér eddigi és az ezuttal 15kor. 80 fillérben megállapított árverés ké-rési költség követelés iránti vég-rehajtási ügyében az árverést el-rendelte, minek folytán a nagyhalmágyi kir. járásbíró-ság területében fekvő és a 1. tiszafalvai 84. sz. tjkvben A. + 2. sorszám alatt fel-vett ingatlan B. 5. a. hányada 4. kor., 2. a. tiszafalvai 95. sz. tjkvben A. I. 1—6., 8—20. és 22 sor-szám a. felvett ingatlanok 510 kor., 8. a. tiszafalvai 275. sz. tjkvben A. + 1. sorszám alatt felvett ingatlan B. 1. alatti jutaléka 828 kor., 4. a. tiszafalvai 308. sz. tjkvben A. + 1. sorszám a. ingatlan 20 korona kikiáltási árban az 1913. évi január hó 15. napjának d. e. 9 órájkor Tiszafalva köz-ség-házában megtartandó nyilvános árverés alá fog kerülni az alábbi feltételek mellett:

1. Az ingatlanok a kikiáltási árban az 1908. évi XLI. t. c. 26. §-ában megjelölt hányadon alul el nem adhatók és vevő a bánat-pénzt az 1908. évi XLI. t. c. 25. §-a értelmében kiegészíteni köteles.

2. Az árverési kívánók tar-toznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis Ad. 1 = 40 fillér. Ad. 2 = 51 kor. Ad. 3 = 82 kor. 30 fillér. Ad. 4 = 2 koronát kész-pénzben, vagy az 1881. évi no-vember hó 1-én 8338. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában megjelölt óvadékképes ér-tékpapirokban a kiküldött kezé-

hez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál tör-tént előleges elhelyezéséről kiállít-tott elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételárát 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emel-kedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikát ugyanezen nap-tól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat ugyanezen naptól szá-mítandó 45 nap alatt, minden egyes vételár-részlet után az árverés napjától számítandó 5 százalékos kamatokkal együtt is szabályszerű letéti kérvény kapcsán az 1881. december hó 6-ik napján 39425. I. M. sz. alatt kelt rendeletben előírt módon a körösbökenyi kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénz-tárnál befizetni. — A bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

4. Vevő köteles az árverés nap-jától követőleg esedékes adókat és átruházási illetékeket viselni és az épületeket tűzkár ellen bizto-sítani.

5. Ha az árverés napjától szá-mított 8 nap alatt előterjesztés nem adatik be, vevő a megvett ingatlan birtokába a végr. törv. 187. §-ában megállapított 15 napi utóajánlati határidő sikertelen le-járta után lép életbe és annak haszna és terhe azon tul. őt illeti és akkor a vevőnek a végrehajtási törvény értelmében a vételi bizo-nyítvány ki fog adatni.

Nagyhalmágy, 1912. évi októ-ber hó 31. napján.

A kir. járásbíró-ság, mint te-lekkönyvi hatóság.

Gálffy, s. k.

kir. járásbíró.

Szalkai Arminné

hímző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelen-gyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, első-rendű kivitelekben készülnek. 5283

Szines és fehér hímzé-sek, ugyazintén fehér-nemű varrások első árban készülnek.

Hímzett melleiraváson zsebkendők nagy vá-lasztékban 160 fillérért kaphatók.

Hímző és fehérnemű-varró leányok fizetés-sel felvétetnek.

Nagylak község előljárásgától.

9356—1912. lkt. szám.

Árverési hirdetmény.

Nagylak község képviselőtestületének 1912. évi november 6-án 117. kgy. szám alatt hozott határozata alapján eszennel közhírré tétetik, hogy Nagylak község heti és országos vásári vámszedési joga 1913. évi január hó 1-től 1918. évi december hó 31-éig terjedő 6 egymásután kö-vetkező évre Nagylakon, a község-háza tanácstermében 1912. évi no-vember hó 28-án, azaz csütörtökön reggel 10 órakor tartandó nyilvá-nos szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a képviselőtestület által a következőkben állapítottak meg:

Kikiáltási ár évi 2500 korona.

Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát az árverés megkezdése előtt az előljárásgától készpénzben letenni.

A bérleti időtartam 6 év és kezdődik 1913. évi január 1-én és tart 1918. évi december hó 31-éig.

Bérlő köteles az évi haszonbér felét készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a bérletnek javára történt leütése után legkésőbb 8 nap alatt óvadékként a községi pénztárba befizetni, mely ott kamat-nélkül kezeltek s mely óvadék csakis az utolsó bérleti év haszonbé-rébe fog a község által betudatni.

Haszonbérlő köteles az évi haszonbért negyedévi előleges részle-tekben a községi pénztárba pontosan befizetni.

Bérlő köteles a piac és vásárteret a heti és országos vásár után saját költségén feltisztítani és fertőtleníteni.

Köteles a bérlő a vásárok tartamára saját költségén okleveles álatorvost alkalmazni.

Bérlő csakis a felsőbb jóváhagyás szerint érvényben lévő díjszabás szerint gyakorolhatja a bérlemény tárgyát képező javadalmat.

Ha a község a vásárvámszedési tarifa egyes tételeit felsőbb ható-sági engedély alapján időközben felemeli, jogosítva van a község a haszonbérnek a felemelt díjtételek arányában való emelésére.

A bérlet után járó összes adókat és a szerződésre járó bélyeg-költségeket bérlő a sajátjából köteles viselni.

Bérlő haszonbér elengedésre semmi körülmények között igényt nem tarthat.

Amennyiben bérlő elvállalt kötelezettségének bármi okból eleget nem tette, a bérlettől azonnal elesik és bérbeadó község jogosítva van a bérletet bérlő kárára bárkinek és bármi áron újból kiadni és ezen esetben bérlő nemcsak, hogy letett óvadékát veszti el, hanem azon különbözetet, mely az ő és az új bérlő által ígért összeg között mutatkozna, a községnek megtéríteni köteles.

Az árverés eredménye bérlőre nézve azonnal, a községre nézve azonban csak felsőbb jóváhagyás esetén bír joghatállyal.

Erről az érdeklődők azzal értesítetnek, hogy a jelenleg érvényben álló vásári vámszedési díjjegyzéket a hivatalos órák alatt a gazdasági jegyzői hivatalban megtekinthetik.

Nagylakon, 1912. évi nov. 22-én.

7626

Kiss Andor, gazdasági jegyző.

Fábrí Péter Pál, bíró.

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cim a kiadóhivatalban

Nem titok többé,

hogy minden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja.

Eltüntet mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

429

Ara egy tégeynek 1 kor., Ibolya hölgyper 1 kor. 20 fill. Ibolya szapp 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitűnőbb hatású nyálkaoldó

köhögés és rekedtség elleni szer a

Tussinál cukorka, ára egy nagy do-

boznak 60 fillér és a Tussinál thea

á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél

fogva bárki legszívesebben veszi be.

gyógyszertárban ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

URÁNIA

1912. évi október hó 26., 27. és 28.
kedden, szerdán és csütörtökön

magyar dráma
magyar szereplőkkel
magyar tárggyal

„MA ÉS HOLNAP”

Társadalmi dráma 3 felvonásban.
Írták: Siklósi Iván és Roboz Imre.

SZEREPLŐK:

Az öreg gróf . . . Abonyi Gyula
a Nemzeti Színház tagja
A felesége . . . Veszpréminé
Kázmér herceg. Szeghő Endre
a Budai Színház tagja
A bankár . . . Fehér Gyula

Pierrette Ardó Ilonka
Pierrot Szalay Gyula
Arisztid Kertész Mihály
a Magyar Színház tagja
Az inas K. Kovács Andor
Tisztartó Gabányi

Hölgyek, urak, játékosok, Pál gróf barátai, korcsmai vendégek.

Pál gróf Somlay Arthur, ||| A hercegnő . . . Aczél Ilona,
a Nemzeti Színház tagjai.

MÉZ

Kitünő, tisztán kezelt Csemege-mézet
szállít 5 kgr.-mos postabödőnnel, bérmentve
utánvétellel 9 koronáért, — szatmári
SZABÓ ISTVÁN méhészte, Pankota.

Ezen rovatban minden apró egy-
mestől hirdetésnek ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 18. sz. sz.
Kiadóhivatali telefon: 187. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Az apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján történik — a felvétel a felvétel díjával — vagy levélbéli úton. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közölendő. A felvétel díjával a hirdetés felvételétől kezdve a kiadóhivatalban, az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben előhírással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiválasztásával megismerkedhet. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

LEVÉLEZÉS.

Temesvár.

Hogy vagy édes szívecském?
Hogy gondolsz, egészen jól van
igy. Forrón csókol Palkód. 7680

Szép fogakat

Ápítani kell. Legajánlatosabb Vojtek
a. Welsz Dentolin fegyvermeje. 1-5251

„Havas gyopár”.

Édes gyermekem! kívánságod saj-
nos nem teljesülhet. Ha valaki
őhajítja azt, úgy én vagyok az első.
Már az első kísérletnél, haragot
zúdítanak magamra. Tovább szen-
vedek; de érzem, hogy nem egyedül.
Gondolj kisládára, ki téged apus-
kájával ezerszer csókol. 7630

Gummi cikkek

Legfinomabb minőségben Vojtek és
Welsz nál. 1-5251

KIADÓ LAKÁS.

Karolina-u. 8. sz.

alatt 4 szobás lakás azonnal ki-
adó. Bővebbet ugyanott. 7256

Színházzal szemben

kis butorozott szoba december 1-re
kiadó, Vörösmarty-u. 1. Bővebbet
a házmesternél. 7572

Kiadó

2 szoba, előszoba és egy 1 szo-
bás lakás mellékhelyiségekkel,
Tökölly Imre-utca 18. alatt. 7602

Petőfi-utca 10. szám

III. em. alatt kiadó két szép vilá-
gos és modern szoba azonnal. Ugyan-
ott egy szép utcai szoba konyhá-
val. Bővebbet ugyanott. 6400

Kopott parket

tűkörünyes lesz, ha azt Vojtek és
Welsz parket-pastájával dörzsöl-
fel. 1-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Azonnali belépésre

keresek egy szakképzett, ügyes és
gyors kiszolgáló vegyeskereskedő
segédet és egy tanoncot, ajánla-
tokat kérem Ponta Demeter Te-
meskövesd, u. p. T-Aga. 7590

Fiatall

fűszer kereskedőségét azonnali
belépésre kerestetik. Vas. fogy.
szövetkezet. 7638

Tűzben és jégben

jártas tüzelszerzőket keres, előkelő
biztosító intézet. Feltételek meg-
egyezés szerint. Cím a kiadóban.
7681

Egy 2 középiskolát

végzett, 14 évet betöltött ügyes
úti nyomdász tanulókat felvétetik.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

A nagyérdemű

vidéki és helybeli közönségnek
ajánljuk az Aradi Cipészek Termelő
szövetkezetének saját készítményű
férfi, női és gyermekcipőit, amely
olcsó áron beszerezhető. Ugyazin-
tén mértékutáni rendelések elfo-
gadtnak. Elismert legjobb anyag:
alakját nem veszti. Szabadság-tér
14., a „Piros csizmához.” 6591

Jól jövedelmező

kávéházi ruhatár eladó. Bővebb
felvilágosítás nyerhető Klein Test-
vérek cégnél, Hunyadi-u. 1. 7638

Elköltözés végett

rendkívül jutányos árban azonnal
eladó, alig használt gyönyörű
szép teljes ebédli berendezés és
több egyéb butor. Jókarban lévő
több lakás fűtésére szolgáló valódi
Meidinger kályha, egy gyönyörű
szép consol tűkőr, 6 drb. ebédli
szék. Több kisebb-nagyobb vas-
pénztár. Egy borszivattyú hozzá-
való réz csapokkal, és egy Yost
írógép. Szívesképpől felvilágosi-
tást nyújt Rubinstein Mór szállító
(Telefon 188.) ahol a tárgyak meg-
tekinthetők 7637

Eladó

villany szelelő motor, kávéház és
vendéglőnek, féderes és homok-
hordó kocsi, zsirtartányok, káposz-
táshordók, vasúti, sparnert, csi-
szoló és kártoló gép, mészáros
mérleg, vasbutorok, pénzszerke-
nyek, sodrony betétek, gyermek-
ágyak, tanoncvaságyak, diákágyak,
diványok és madracok, rézágyak,
mozsdók éjjeli szekrények, konyha
edények, mozsdó készletek stb. ki-
árussítatnak. Garai vasbutor üze-
tében Karolina-utca sarkán. 6199

Valódi kölni vizek

ruha, haj, fog, és parketta kefék,
ugyisint francia gumi különle-
geségei kaphatók jól és olcsón
Róna Jenő cégnél, Andrassy tér
18. sz. Telefon 233. sz. 3291

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetlen lakói nyilvántartá-
sára egy házbérfőkönyv és lakbér-
könyvecske, melyek Pichler Sán-
dor könyv és papírkereskedésében
kaphatók. Szabadság-tér 1. Tele-
fon 808. 5811

India fogcsappok

a legmakacsabb fogfájást azonnal
megszüntetik, ára 70 fillér. Főrak-
tár Gutori Földes Kelemen gyógy-
szertára és vegyészeti laborato-
riuma Aradon. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Apponyi-ut 1. szám

ház eladó, avagy ott egy 7 szobás
urasági lakás minden kényelmes
mellékhelyiségekkel, villanyvilági-
tás bevezetve, 3 lóra istálló, kocsi-
szín, nagy pinceraktár, kiadó.
Értekezhetni lehet a tulajdonos-
nál az emeleten. 7596

Kranz Paulin

színházépület, első aradi 112000
kötetből álló kölcsönkönyvtárába
magyar, német, francia és angol
ujdonságok nagy számban beér-
keztek. Ugyanitt minden folyóirat,
divatlap bérletben és egyenként
kapható. Telefonszám 511. 4541

1 koronáért

bárki is olyan színűre festi haját
a mily színűre akarja. A Margit
hajfestő ha tisztán használják fe-
ketére fest, ha egy rész vízzel ke-
verik barnára, ha két rész vízzel
világos barnára, ha három négy
rész vízzel keverik szőkőre fest.
A szín állandó felismerhetetlen le-
moshatatlan. Gutori Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon. 1224

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán
(Polgári iskolával szemben) épület-
és díszmű bádógos munkákat leg-
jutányosabban készít ugy helyben,
mint vidéken. 8951

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája,
Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagy-
közönségnek I. rendű aprított tű-
zifát 100 kilónként 2 kor. 80 fill-
lérért hazaszállítva, ugyisint
egész, esetleg fél waggon rakomány
csér-, bük- és gyertyánfát karbo-
len kívüli legolcsóbb árban befu-
varozva fűrészelve és hasítva. Mo-
toros fűrészgépeink is házhoz ren-
delhetők. Felvilágosítást készséggel
nyújtunk telefonon is 658. sz. 6451

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám
816
3881
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Ékszerek

és órák igen olcsón

Farkas Streicher cégnél

Arad, Tökölly-tör 1. sz. sz.

Diamant Ferencz

villamos világítás, tele-
fon-osongó berendező,
osillár- és izzótestek
raktára 3166

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

Alkalmi vételek és eladása

finom 14 karátos arany-ékszer
és pontosan kipróbált zseb- és
fali órákban.

Aki olcsón és szolid árut akar
venni, úgy saját érdeke az, ha

ZINNER VILMOS

mű-órás és ékszerész

ARAD, Forray-utca,
(gróf Hunyadi-palota) vá-
sárol. Óra és ékszer-ja-
vitások 2 évi jótállás
mellett.

Tört aranyat- és drága-köveket
a legmagasabb árban megve-
szem, vagy becserélem új ék-
szerekre. 5707

Nyomtatványok

osinos kivitelben készülnek
az Aradi nyomda r. t.-nál.

Posta- csomag feladási és utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással
kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.
nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

Egy drótszőrű kétéves foxterrier

és 1 alma 2 éves első díjakkal kitüntetve, róka és borz kotorékon, ugyancsak 8 drb. 6 hetes sima foxterrierkutyák valódi törzskönyvelt angol vér, helyszűke miatt

Olcsón eladó.

Ugyiszintén
legfinomabb
éjjel-nappal
gyönyörűen

énekző valódi **harzi kanárik**
(1912. évben díjazva) **eladók**
8 koronától feljebb. 8358

ZIMMERMANN JÁNOS-nál
Arad, Deák Ferenc-utca 17. sz.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 677

1912. évi 4105. szám.

Cser, bükk és egyéb lombtüzifa eladása vevő által termelve.

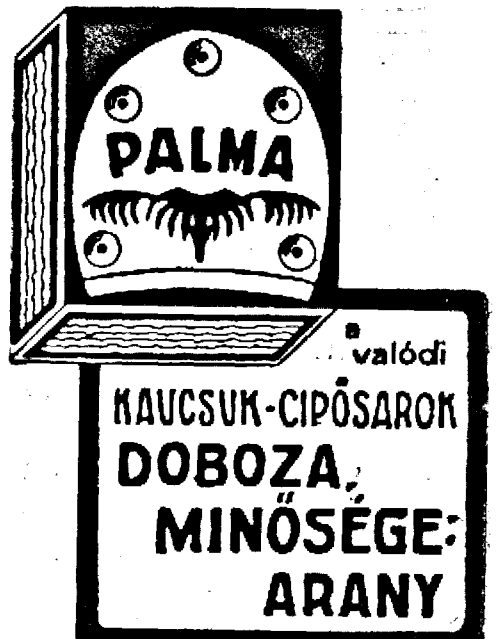
A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó marosnagyvölgyi m. kir. erdőgondnokság marosgorósi A. gazdasági osztályának I. vágássorozat 1. tag 1., 2., 4., 5. és 13. erdőrészelein 437 kat. holdon előfordult széltörésekből — az épület és szerszámfa előzetes kiszedése után visszamaradt — vevő által termelendő és a tőnél felrakandó cser és egyéb lomb, hasáb és dorongfa zárt írásbeli ajánlatok útján a tő mellett el fog adatni.

Zárt írásbeli ajánlatok 1912. évi december hó 22-én déli 12 óráig nyújtandók be Lippán a m. kir. főerdőhivatalhoz, hol azok december hó 23-án délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A kikiáltási árak, az általános árverési, valamint a részletes szerződési feltételek, ugyancsak ajánlati űrlap és boríték alólirott főerdőhivatalnál, vagy a marosnagyvölgyi erdőgondnokságnál díjmentesen beszerezhetők.

Lippán, 1912. évi november hó 19-én.

M. kir. főerdőhivatal.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszer- és ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Wettzer János-utca, Minerva-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserélhetnek.

Telefon 438.

Telefon 438.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szőrme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.
Szabott árak!

Telefon 238.